

**MIESTEN KOKEMUKSIA NAISTEN TEKEMÄSTÄ
PARISUHDEVÄKIVALLASTA**

”Tuntui kuin jokin varjo olisi ollut kokoajan perässäni”

Pro gradu -tutkielma

Tampereen yliopisto

Terveystieteiden yksikkö

Hoitotiede

Kati Federley

Helmikuu 2016

TIIVISTELMÄ

Tampereen yliopisto

Terveystieteiden yksikkö

FEDERLEY KATI: Miesten kokemuksia naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta

”Tuntui kuin jokin varjo olisi ollut kokoajan perässäni”

Pro gradu -tutkielma, 38 sivua, 5 liitettä

Ohjaajat: TtT, professori Eija Paavilainen ja FT, dosentti, yliopistonlehtori Jari Kylmä

Hoitotiede

Helmikuu 2016

Miehiin kohdistuvalla parisuhdeväkivallalla on omia erityispiirteitä. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata miesten kokemuksia parisuhdeväkivallasta, jossa väkivallan tekijänä on ollut miehen naispuolinen kumppani. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voidaan käyttää parisuhdeväkivaltaa kokeneiden parissa työskentelevien koulutuksessa, jossa opastetaan tunnistamaan entistä paremmin parisuhdeväkivallan miesuhrit. Aineisto kerättiin avoimen yksilöhaastattelun (n=1) ja vapaamuotoisten kirjoitusten (n=6) avulla. Aineiston analyysissä käytettiin induktiivista sisällönanalyysia.

Tutkimustulokset osoittivat, että miesten kokema parisuhdeväkivalta on monimuotoista. Miehet kokevat naisen taholta eriasteista fyysistä väkivaltaa. Miehet kokevat lisäksi seksuaalista hyväksikäyttöä fyysisen väkivallan osana. Naiset kohdistavat miehiin runsaasti sanallista ja sanatonta julmuutta, sosiaalista manipulointia, kontrollointia ja epäsuoraa kaltoinkohtelua. Lapsia käytetään naisten toimesta väkivallan välineenä miehiä kohtaan.

Miesten kokemalla parisuhdeväkivallalla on useita pitkäaikaisiakin vaikutuksia miehiin. Koettu väkivalta aiheuttaa miehille monia kielteisiä tunteita sekä saa miehet toteuttamaan erilaisia negatiivisia väkivaltakierteen katkaisuyrityksiä. Parisuhdeväkivallalle alistuminen ja omanarvontunnon heikkeneminen johtaa miehen identiteetin murtumiseen. Pitkäaikainen väkivallan kokeminen parisuhteessa saa miehet suhtautumaan kielteisesti kaikenlaiseen väkivaltaan. Tutkimuksesta kävi ilmi, että väkivaltakierteen katkeamisen estää mieheen kohdistuvan parisuhdeväkivallan vähättely yhteiskunnassa, sekä avunhakemisen että avunsaannin vaikeudet.

Tämä tutkimus vahvisti käsitystä, että miehet kokevat parisuhteessa väkivaltaa kumppanin taholta. Miehet kohtaavat haasteita erityisesti avunsaannissa ja avunhakemisessa. Parisuhdeväkivaltaa kokeneille miehille tarkoitettuja palveluja on selkeämmin tuotava esille ja ennaltaehkäisevästi lisättävä valistusta nuorille siitä, mikä parisuhteessa on hyväksyttävää käytöstä. Tutkimuksessa tuotettua tietoa voidaan käyttää hyväksi kehitettäessä palveluita parisuhdeväkivaltaa kokeneille miehille. Lisäksi tuotetun tiedon avulla on mahdollista kouluttaa terveydenhuoltohenkilöstöä sekä muita parisuhdeväkivallan parissa työskenteleviä käsittelemään väkivallan kohteeksi joutuneiden miesten ongelmia.

Empiiristä tietoa miehiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta tarvitaan myös samaa sukupuolta olevien parisuhteista. Näin on mahdollista päästä syvällisempään ymmärrykseen miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan erityispiirteistä.

Avainsanat: parisuhdeväkivalta, miesuhri, naistekijä

ABSTRACT

University of Tampere

School of Health Sciences

FEDERLEY KATI: Experiences of male victims of intimate partner violence by women against men:

“It felt like having a dark shadow lurking behind you all the time”

Master’s Thesis; 38 pages, 5 appendices

Supervisors: PhD, Professor Eija Paavilainen, PhD, docent, University Lecturer Jari Kylmä

Nursing Science

February 2016

There are special characteristics in intimate partner violence against men. This study set out to describe the experiences of male victims of intimate partner violence perpetrated against them by their female partner. The aim was to produce information for the training of professionals working with victims of intimate partner violence, to facilitate the identification of the male victims. The study material was gathered, using open individual interviews (n = 1) and informal writings (n = 6). The material was analysed, using inductive content analysis.

The study revealed that intimate partner violence against men manifests itself in many forms. Women subject men to physical violence of various degrees, including sexual abuse. Women also use a great deal of verbal and non-verbal cruelty, social manipulation, controlling behaviour, and indirect abuse. Furthermore, women use children as tools of violence against men.

Intimate partner violence has several effects, even long-term, on the male victims. Violence brings forth negative emotions, and drives men to attempt various negative ways to break the circle of violence. Submission to intimate partner violence, accompanied by a deteriorating self-esteem, leads to an identity crisis. Men who have suffered long-term intimate partner violence reject all kinds of violence. The study showed that the circle of violence is difficult to break due to the social belittling with respect to intimate partner violence against men, and the difficulties encountered in both finding and receiving help.

This study confirmed the notion that men also experience intimate partner violence in relationships. For men, finding and receiving help is particularly challenging. Services for male victims should be advertised more, and youth should have more education about acceptable behaviour in a relationship. The findings of the study can be used to improve the services provided to male victims of intimate partner violence. The findings can also be used to train the health workforce and other personnel working on intimate partner violence cases on how to deal with the problems of the male victims.

More information is needed regarding male victims of intimate partner violence in same-sex relationships. This would enable us to better understand the special characteristics of intimate partner violence against men.

Key words: intimate partner violence, marital violence, domestic violence, male victim, female abuser

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	4
2.1	Väkivalta	4
2.2	Parisuhdeväkivalta.....	5
2.3	Miehiin kohdistuva parisuhdeväkivalta.....	6
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT	9
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	10
4.1	Tutkimukseen osallistujat ja aineistonkeruu	10
4.2	Aineiston analyysi	11
5	TUTKIMUSTULOKSET	12
5.1	Miesten kokeman parisuhdeväkivallan monimuotoisuus.....	12
5.1.1	Fyysinen väkivalta	14
5.1.2	Sanallinen julmuus.....	14
5.1.3	Sanaton julmuus.....	15
5.1.4	Sosiaalinen manipulointi.....	15
5.1.5	Miehen kontrollointi	16
5.1.6	Epäsuora kaltoinkohtelu.....	17
5.2	Miesten kokeman parisuhdeväkivallan useat vaikutukset miehiin	18

5.2.1	Miehen kielteiset tunteet	19
5.2.2	Väkivaltakierteen negatiiviset katkaisuyritykset	19
5.2.3	Identiteetin murtuminen	20
5.2.4	Miehen kielteinen suhtautuminen kaikenlaiseen väkivaltaan	22
5.3	Esteet väkivaltakierteen katkeamiselle	22
5.3.1	Mieheen kohdistuvan parisuhdeväkivallan vähättely yhteiskunnassa	23
5.3.2	Avunsaannin vaikeudet	24
5.3.3	Avun hakemisen vaikeudet	25
6	POHDINTA	26
6.1	Tulosten tarkastelu	26
6.2	Tutkimuksen eettisyys	29
6.3	Tutkimuksen luotettavuus	31
7	PÄÄTELMÄT JA JATKOTUTKIMUSAIHEET	34
8	LÄHTEET	36
9	LIITTEET.....	39
	Liite 1. Tietokantahakuhistoriat	39
	Liite 2. Saatekirje tutkimukseen osallistumisesta	40
	Liite 3. Mielenpidekirjoitus parisuhdeväkivallasta Aamulehdessä 29.3.2015	42
	Liite 4. Satakunnan Kansan juttu 8.3.2015	43
	Liite 5. Esimerkki tutkimuksen analyysin etenemisestä	44

1 JOHDANTO

Suomessa tutkimukset parisuhdeväkivallasta ovat keskittyneet lähinnä miesten naisia kohtaan tekemään väkivaltaan. Kuitenkin kiinnostus naisten parisuhteessa tekemään väkivaltaan on herännyt. Vaikka naisten tekemä väkivalta onkin hieman lisääntynyt myös Suomessa, aihetta on toistaiseksi tutkittu täällä vähän (Flinck & Paavilainen 2010). Miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan tutkiminen on ollut Suomen lisäksi vähäistä myös kansainvälisesti. Useimmat tutkimukset, joiden fokus on parisuhdeväkivallassa, keskittyvät naisuhreihin. (Leppäkoski ym. 2010a, Babette ym. 2013.) Naiset syyllistyvät ainakin lievään parisuhdeväkivaltaan yhtä useasti kuin miehet (Putkonen 2011).

Leppäkosken ym. (2010a) mukaan parisuhdeväkivaltaa voidaan pitää kansanterveysongelmana niin Suomessa, kuin kansainvälisestikin. Myös Storey ja Strand (2013) nimeävät sen globaaliksi ongelmaksi. Parisuhdeväkivallan ehkäiseminen tulisi olla kansainvälisten terveydenedistämishjelmien kärjessä (Carlyle ym. 2014). Sen ehkäiseminen on ajankohtainen ja terveystieteellisesti tärkeä aihe, sillä parisuhdeväkivaltaa kokevat niin naiset kuin miehetkin ja sitä esiintyy sekä eri- että samaa sukupuolta olevien suhteissa, huolimatta rodusta tai sosioekonomisesta statuksesta (Leppäkoski ym. 2010b, Cho 2012). Jo hyvin nuoret miehetkin kokevat parisuhdeväkivaltaa suhteellisen usein (Nieminen ym. 2008).

Yleinen ajatus parisuhdeväkivallasta on edelleen se, että väkivallan tekijä on aina fyysisesti vahvempi mies (Carlyle ym. 2014). On selvää, että miesten ja naisten kokema väkivalta on tilanteeltaan, tyypiltään ja merkitykseltään erilaista. He ovat esimerkiksi intiimin väkivallan osalta eri asemassa suhteessa tapahtuman traumaattisuuteen. Miehiä suojelee useimmiten heidän fyysinen ylivoimaisuutensa suhteessa naisiin. (Ronkainen 2001.) Uhkailun sekä seksuaalisen ja muun väkivallan kokeminen parisuhteessa on naisten keskuudessa yleisempää, mutta fyysisen väkivallan kohteeksi joutumisessa ei sukupuolten välillä ole eroa (Heiskanen & Ruuskanen 2010).

Viimeaikoina on tutkimusten valossa tullut selväksi, että miehet eivät ole ainoita parisuhdeväkivallan tekijöitä. Huolimatta siitä, että tutkijat ovat osoittaneet kasvavaa kiinnostusta parisuhdeväkivallan naistekijöitä kohtaan, siitä näkökulmasta parisuhdeväkivaltaa on kuitenkin vielä suhteellisen harvoin tutkittu (Carlyle ym. 2014). Edelleenkin tiedetään kovin vähän parisuhdeväkivallan miesuhreille tyypillisistä haasteista. Tätä tietoa tarvitaan lisää, sillä niin tutkijoiden, parisuhdeväkivallan parissa työskentelevien, kuin poliittisten päättäjienkin on oltava tietoisia niistä haasteista, jotka ovat ominaisia

nimenomaan miehille. Parisuhdeväkivallan miesuhrien parissa työskentelevien tulee ymmärtää ja tunnistaa nämä miesuhreille tyypilliset haasteet, sillä ne ovat joiltakin osin erilaiset, kuin mitä naisuhreja autettaessa esiintyy. (Arnocky & Vaillancourt 2014.)

Parisuhdeväkivalta lisää myös lasten kaltoinkohtelun riskiä. Hoitotyössä on tarvetta tiedolle, miten väkivalta tunnistetaan ja miten parisuhdeväkivallan osapuolia autetaan. Terveystieteiden henkilöstö ei tunnista kaikkia parisuhdeväkivaltaa kokeneita potilaita. Myöskään parisuhdeväkivallan seulonta ja dokumentaatiokäytännöt eivät ole yhteneviä. (Leppäkoski ym. 2010a.)

Parisuhdeväkivaltaan puuttumiskynnys on terveydenhuollossa korkea. Hoitohenkilöstö hoitaa useimmiten vain potilaiden fyysisiä vammoja ja väkivallan käsittely jää pääosin uhrin ja tekijän vastuulle, vaikka väkivalta esille tulisikin. (Leppäkoski ym. 2010b.) Ainoastaan fyysisten vammojen tai psyykkisten seurausten avulla ei kuitenkaan voida suoraan päätellä, miten vakavaksi väkivallan kohteeksi joutumisen henkilö itse on kokenut (Heiskanen & Ruuskanen 2010). Väkivallan tunnistamista vaikeuttaa myös uhrien kokema häpeä ja se, että hoitoon hakeudutaan jonkin muun, kuin taustalla olevan väkivallan vuoksi. Puuttumiskynnystä saattaa nostaa myös päihtymys tai tapahtumien salaaminen ja kieltäminen. On myös mahdollista, että työntekijöillä on puutteelliset tiedot lainsäädännöstä ja normeista tai salassapitovelvoitteiden tulkintaan liittyy epätietoisuutta. Hoitohenkilökunnalla on lisäksi ennakoasenteita. (Leppäkoski ym. 2010b.)

Naisten tekemää parisuhdeväkivaltaa pidetään usein itsepuolustusena (Carlyle ym. 2014), eikä sitä sen vuoksi oteta vakavasti (Cho 2012). Itse asiassa itsepuolustus selittää vain pienen osan naisten miespuolista kumppaniaan kohtaan osoittamastaan aggressiosta (Arnocky & Vaillancourt 2014). Fyysisesti heikompi nainen saattaa mieltää itsensä pelkästään uhriksi väkivaltaisessa riidassa, ja hänen on vaikea huomata käyttävänsä myös itse väkivaltaa. Väkivaltaan pitää puuttua joka tapauksessa nopeasti, jotta väkivallan kierre katkeaa. On myös tärkeää kannustaa miehiä hakemaan apua väkivallan kohteeksi jouduttuaan – myös silloin, kun väkivallan tekijä on oma puoliso tai seurustelukumppani. Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden parissa työskenteleviä tulisi opastaa tunnistamaan ja käsittelemään erityisesti väkivallan kohteeksi joutuneiden miesten ongelmia. (Heiskanen & Ruuskanen 2010.)

Leppäkosken ym. (2010a) mukaan parisuhdeväkivallan uhreja ja tekijöitä voidaan kohdata kaikilla terveyspalveluiden alueilla. Tästä syystä jokaisen terveydenhuollon ammattiryhmän on tunnistettava parisuhdeväkivallan uhri. Parisuhdeväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen on varhaisessa

vaiheessa tärkeää. Sillä voidaan ehkäistä vakavia vahinkoja ja säästää niin yksilöllisiä ja perheen kärsimyksiä kuin yhteiskunnan resurssejakin. (Leppäkoski ym. 2010a.) Naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta ei terveydenhuoltohenkilöstö uskalla kysyä. Kysymyksen pelätään syylistävän naista. Tavallisimmin myös väkivallan seulontamenetelmät on suunnattu vain naisille, eivätkä miehet herkästi kerro kokemastaan parisuhdeväkivallasta. Terveydenhuollon ammatillisessa koulutuksessa parisuhdeväkivallan käsittely on puutteellista. Väkivaltatyön koulutuksesta ovat pitkään vastanneet pääsääntöisesti erilaiset järjestöt, joten koulutustarjonta on ollut sisällöltään kirjavaa, kouluttajien ammatillinen osaaminen vaihtelevaa, eikä koulutuksen kehittäminen ole ollut kenenkään vastuulla. (Flinck ym. 2011.) Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriökin on ottanut kantaa parisuhdeväkivaltaan. Hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2012–2015 yhtenä osana on ollut lähisuhde- ja perheväkivallan torjuminen (STM 2012).

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata miesten kokemuksia parisuhdeväkivallasta, jossa väkivallan tekijänä on nainen. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voidaan tulevaisuudessa käyttää parisuhdeväkivaltaa kokeneiden parissa työskentelevien koulutuksessa, jossa opastetaan tunnistamaan entistä paremmin parisuhdeväkivallan miesuhrit sekä käsittelemään väkivallan kohteeksi joutuneiden miesten ongelmia.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Tämän tutkimuksen lähtökohdat perustuvat vuonna 2012 tehtyyn systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen. Kirjallisuushaut päivitettiin samaa hakustrategiaa käyttäen kesäkuussa 2015. Haut tehtiin Medline, Medic ja Cinahl tietokantoihin. Lisäksi suoritettiin käsihakuja. Englanninkielinä hakusanoina käytettiin mm. sanoja domestic violence, intimate partner violence ja male victim. Vastaavasti suomenkielisiä hakusanoja olivat perheväkivalta ja parisuhdeväkivalta. Hakuhistoriat ovat kuvattu liitteessä yksi (Liite 1).

2.1 Väkivalta

Väkivalta on jonkun ruumiillista koskemattomuutta, oikeuksia tai etuja loukkaavaa tai jotakuta vahingoittavaa voimakeinojen käyttöä (MOT 2014). Yleinen suomalainen asiasanasto (YSA 2014) nimeää väkivalta asiasanan suppeammiksi termeiksi henkisen-, katu-, lähisuhde-, perhe-, kunnia-, poliittisen-, rakenteellisen- ja työpaikkaväkivallan.

Väkivaltaan voidaan liittää neljä elementtiä. Ensinnäkin väkivalta sisältää tekijän fyysistä tai muuta voiman käyttöä. Toisekseen sillä on tarkoitus tuottaa vahinkoa. Kolmanneksi väkivaltaa on se, minkä väkivallan kohteeksi joutunut kokee vahingolliseksi ja loukkaavaksi. Neljänneksi väkivaltaa ovat ne teot, toiminnot tai tapahtumat, jotka esim. lainsäädäntö (oikeusviranomaisen) on tunnistanut väkivallaksi. (Piispa 2004.)

Väkivalta voidaan määritellä myös sellaiseksi toiminnaksi, jossa toisen ihmisen tahtoa ja tarpeita hallitaan käyttämällä sanallisia tai sanattomia, tai molempia tapoja, jotka loukkaavat ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista itsemääräämisoikeutta. Toiseen henkilöön, ryhmään tai esineeseen kohdistettua suoraa tai epäsuoraa fyysistä, psyykkistä tai moraalista voiman käyttöä voidaan pitää myös väkivaltana. Väkivallan tarkoitus on vahingoittaa yksilöä, omaisuutta tai ympäristöä. Parisuhteessa tapahtuva väkivalta määritellään tavallisimmin väkivallan tekojen mukaan joko fyysiseksi, psyykkiseksi, seksuaaliseksi, taloudelliseksi tai uskonnolliseksi väkivallaksi. (Flinck 2006.)

Tässä tutkimuksessa ei väkivalta käsitettä tutkimukseen osallistuville erikseen määritelty. Mikäli osallistuja itse oli kokenut joutuneensa väkivallan kohteeksi, tekoja pidettiin väkivaltana.

2.2 Parisuhdeväkivalta

Cheung (2009) määrittelee parisuhdeväkivallan kahden intiimissä suhteessa elävän ihmisen välillä tapahtuvaksi hyväksikäytöksi. Tämä pitää sisällään sekä nykyiset että edelliset puoliset tai seurustelukumppanit. Carlyle ym. (2014) määrittelevät parisuhteessa tapahtuvan väkivallan fyysiseksi, psyykkiseksi ja seksuaaliseksi vahingonteoksi, jota tapahtuu sekä heteroseksuaalisissa että samaa sukupuolta olevien suhteissa. Pelkästään fyysisen vahingon yritystä tai sillä uhkailua voidaan myös pitää parisuhdeväkivaltana (Storey & Strand 2013).

Parisuhdeväkivalta voidaan määritellä myös eri tavoin tapahtuvaksi, tarkoitukselliseksi puolison toiveiden, tahdon ja tarpeiden hallinnaksi. Tämä loukkaa puolison itsemääräämisoikeutta tai yhteisiä sitoumuksia ja voi olla fyysistä, moraalista tai psyykkistä voiman käyttöä toista kohtaan. (Flinck & Paavilainen 2010.) Myös väkivallan uhka ja psykologinen tai emotionaalinen hyväksikäyttö määritellään parisuhteessa väkivallaksi (Flinck 2006).

Rikoslain (Rikoslaki luku 21) mukaan yksityisellä paikalla – myös kotona – tapahtunut lieväkin pahoinpitely on virallisen syytteen alainen rikos, mikäli teko on kohdistunut tekijän aviopuolisoon tai entiseen aviopuolisoon, joka asuu tai on asunut tekijän kanssa yhteistaloudessa tai on tai on ollut muuten näihin rinnastettavan henkilökohtaisen suhteen takia hänelle läheinen. Pahoinpitelyn yritys on myös rangaistava teko.

Kansallisen rikosuhritutkimuksen tulokset osoittavat, että suomalaisista parisuhteessa olevista naisista kymmenen ja miehistä kuusi prosenttia on joskus elämänsä aikana kokenut fyysistä väkivaltaa kumppaninsa taholta. Nuoremmissa ikäryhmissä parisuhdeväkivallan kokeminen on selkeästi vanhempia ikäryhmiä yleisempää, mutta vakavaluonteisemmassa kumppanin tekemässä fyysisessä väkivallassa miesten ja naisten välillä ei kuitenkaan ole eroa. (Danielsson & Salmi 2015, Danielsson & Salmi 2013). Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2014 viranomaisten tietoon tulleista parisuhdeväkivallan uhreista 69 % oli naisia, mutta jopa yli puolet törkeistä pahoinpitelyistä kohdistui miehiin (Tilastokeskus 2015). Viime vuosina naisten roolimallien muuttuminen saattaa olla yksi syy siihen, miksi naiset käyttäytyvät aiempaa useammin väkivaltaisesti. Esimerkiksi naisten humalakuinen juominen lisää naisten väkivaltaista käyttäytymistä parisuhteessa. (Toikkanen 2009.)

Tässä tutkimuksessa parisuhdeväkivalta ymmärrettiin miehen entisen tai nykyisen, naispuolisen avio-/avopuolison tai seurustelukumppanin miehelle tekemänä väkivaltana.

2.3 Miehiin kohdistuva parisuhdeväkivalta

Heiskasen ja Ruuskasen (2010) tutkimuksessa parisuhteessa olevista miehistä 16 prosenttia oli joskus joutunut kumppaninsa tekemän väkivallan tai uhkailun kohteeksi ja vastaavasti runsas viidennes oli kokenut väkivaltaa entisen kumppanin taholta. Tietoa miesten omista parisuhdeväkivalta kokemuksista tarvitaan, sillä poliisin tilastot eivät kerro läheskään koko totuutta. Poliisi pyydetään useimmiten parisuhdeväkivaltatilanteeseen kotiin silloin, kun väkivallan kohteena on nainen. Näin ollen miehiin kotona kohdistuvat naisten väkivallan teot jäävät näistä tilastoista pois. (Carlyle ym. 2014.) Vuonna 2012 toteutetun kansallisen rikosuhritutkimuksen tulosten mukaan vain kolme prosenttia miehiin kohdistuvista parisuhdeväkivaltatapauksista päätyi poliisin tietoon (Danielsson & Salmi 2013). Suomessa vuonna 2014 poliisin tietoon tulleita väkivaltarikoksia, jotka luokiteltiin perheväkivallaksi ja joissa tekijänä on nainen, oli yhteensä 1141 tapausta. Näistä 16 luokiteltiin henkirikokseksi ja loput olivat eriasteisia pahoinpitelyjä, pääsääntöisesti lieviä pahoinpitelyjä tai pahoinpitelyjä. Viisi prosenttia pahoinpitelyistä oli luokiteltu törkeiksi pahoinpitelyiksi tai törkeän pahoinpitelyn yritykseksi. Vuonna 2015 vastaavasti (tammikuu-lokakuu) eriasteisia pahoinpitelyjä oli noin tuhat tapausta. Poliisin tilastoista ei kuitenkaan käy ilmi, kehen perheenjäsenenä naisen tekemä väkivalta on kohdistunut, eikä sitä, onko kyseessä hetero- vai kahden naisen välinen parisuhde. (Poliisihallitus 2015.)

Miehet itse määrittelevät tyypillisesti väkivallan kapeaksi, vain teoiksi, jotka ovat irrallaan seurauksista tai osallisten suhteista (Ronkainen 2001). Miesten parisuhdeväkivallan kokemukset ovat useimmiten sitä vastoin uudempia kuin naisten. Miehet eivät välttämättä tunnista kauan sitten tapahtunutta parisuhdeväkivaltaa väkivallaksi, tai eivät muista sitä ainakaan silloin, jos siitä ei aiheutunut vammoja. (Heiskanen & Ruuskanen 2010.) Lisäksi miesten kyky tunnistaa itsensä parisuhdeväkivallan uhrina on alhaisempi kuin naisten ja heidän kokemansa parisuhdeväkivallan laatua on hankala arvioida, sillä toiselle lyönti tarkoittaa avokämmenellä läpsäisyä, toiselle vain nyrkillä lyömistä (Nieminen ym. 2009, Arnocky & Vaillancourt 2014.) Miehet käsittelevät joskus parisuhdeväkivaltakokemuksiaan itsekin vain huumorilla. Tällöin huumori saattaa toimia miehelle itsesuojelukeinona. (Clarlyle ym. 2014.)

Miehiin kohdistuvaa parisuhdeväkivaltaa on vaikea tunnistaa, sillä sitä tapahtuu useimmiten kotona suljettujen ovien takana, eivätkä miehet häpeän pelossa raportoi siitä, eivätkä hae apua. Miehet kertovat

kokemastaan parisuhdeväkivallasta naisia harvemmin muille osapuolille. On tärkeää ymmärtää miesten uhriksi leimautumisen häpeää, jotta heitä voidaan auttaa. (Babette ym. 2013, Arnocky & Vaillancourt 2014.) Häpeän lisäksi pelko siitä, ettei miestä oteta vakavasti ja parisuhdeväkivallan toteen näyttämisen vaikeus estää miehiä kertomasta parisuhdeväkivallasta ja saamasta muun muassa poliisia reagoimaan asiaan (Babette ym. 2013, Inkilä & Paavilainen 2013). Vuoden 2012 kansallisen rikosuhritutkimukseen osallistuneista miehistä jopa kaksi kolmasosaa (67 %) vastasi, ettei ollut kertonut tilanteestaan kenellekään ja vain neljäsosa kertoi, että oli puhunut asiasta ystävälle (Danielsson & Salmi 2013). Miehen ollessa useimmiten naista fyysisesti voimakkaampi, nainen saattaa ottaa itselle vain uhrin roolin väkivaltaisessa riitatilanteessa, eikä näin edes itse huomaa käyttävänsä väkivaltaa miestä kohtaan. Kuitenkin on hyvin mahdollista, että mies loukkaantuu fyysisesti vakavammin parisuhdeväkivaltatilanteessa kuin nainen. (Toikkanen 2009, Cho 2014.)

Naisten miehiin kohdistama väkivalta on usein luonteeltaan fyysistä. Fyysinen pahoinpitely on lyömistä, potkimista, raapimista, tönimistä, tuuppimista ja fyysistä kiinnikäymistä. Naiset käyttävät pahoinpitelyyn usein myös jotain keittiövälinettä, asetta tai puukkoa ja heittävät tavaroita miestä kohden. Naisten tarkoituksena on käyttää puukkoa tai veistä uhkailu- tai viiltämistarkoituksessa, mutta joskus myös puukottaessaan hengenvaarallisesti miestä (Barber 2008, Hines & Douglas 2009, Chan 2011, Babette ym. 2013, Inkilä & Paavilainen 2013.) Fyysisenä väkivaltana voidaan pitää myös seksuaalista hyväksikäyttöä, jota miehet kokevat naispuolisen kumppaninsa taholta (Hines ym. 2007). Babetten ym. (2013) mukaan puolestaan naisten parisuhteessa tekemä psyykkinen väkivalta näyttäytyy useimmiten kiusaamisena, huomioimatta jättämisenä, uhkailuna, kiristämisenä ja taloudellisen haitan tuottamisena. Vahva ja feminiininen nainen saattaa dominoida miestä ja toimia vallankäyttäjänä, joka määrittelee parisuhteen prioriteetit, tilan ja puolisoiden tarpeet (Flinck 2008, Flinck & Paavilainen 2009). Naiset käyttävät yhteisiä lapsia vallankäytön välineenä, jolloin miehet kokevat voimattomuutta, sillä pelkäävät menettävänsä yhteydenpidon lapsiinsa. Lapset toimivat väkivallan välikappaleina, kun lapsille nimitellään tai vähätellään heidän isäänsä tai isän tapaamiset lapsen kanssa evätään tai estetään. (Babette ym. 2013, Inkilä & Paavilainen 2013.) Lasten isästä vieraannuttamisen lisäksi nainen saattaa pyrkiä eristämään miehen koko muusta perheestä tai miehen omista sukulaisista (Hines ym. 2007).

Miehet kokevat parisuhdeväkivallan seurauksena vihan tunteita, (Dienye & Gbeneol 2009, Hines & Douglas 2009) häpeää ja hämmennystä (Barber 2008, Carlyle ym. 2014). Eristäytyneisyyden ja jopa syyllisyyden tunteet ovat myös normaalia parisuhdeväkivaltaa kärsineiden miesten keskuudessa

(Barber 2008, Chan 2011). Miesten riittämättömyyden ja arvottomuuden tuntemukset nousevat esiin sen lisäksi, että he kokevat oman olemassaolonsa loukatuksi ja ihmisarvonsa mitätöidyksi (Flinck & Paavilainen 2009). Miesten turvattomuuden tunne saattaa lisääntyä muun muassa naisten päihteiden käytön vuoksi, sillä alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena naiset ovat entistä arvaamattomampia ja väkivaltaisempia (Mills ym. 2006).

Edellä kuvatun tutkimustiedot perusteella myös miehet kokevat vakavaa väkivaltaa parisuhteessa ja tällöin palvelujärjestelmän pitää tarjota heille apua samalla tavalla, kuin naisille heidän kokiessa parisuhdeväkivaltaa (Heiskanen & Ruuskanen 2010). Miehet tuntevat tarvetta puhua kokemastaan parisuhdeväkivallasta ja haluavat tukea väkivaltaisesta suhteesta irrottautumiseen (Babette ym. 2013). Miehet kokevat myös pelkoa joutua väkivaltaisesti kohdelluksi jonkun perheenjäsenen taholta. Vuoden 2014 kansallisen rikosuhritutkimuksen miesosallistujista muutama prosentti oli pelännyt joutuvansa väkivallan uhriksi jonkun perheenjäsenen taholta viimeksi kuluneen vuoden aikana (Danielsson & Salmi 2015).

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata miesten kokemuksia parisuhdeväkivallasta, jossa väkivallan tekijänä on nainen. Tutkimustuloksia voidaan tulevaisuudessa hyödyntää parisuhdeväkivaltaa kokeneiden parissa työskentelevien koulutuksessa, jossa opastetaan tunnistamaan entistä paremmin parisuhdeväkivallan miesuhrit sekä käsittelemään väkivallan kohteeksi joutuneiden miesten ongelmia.

Tutkimustehtävänä oli kuvata:

1. Miehiin kohdistuvaa parisuhdeväkivaltaa
2. Parisuhdeväkivallan vaikutuksia miesten kokemana
3. Väkivaltakierteen katkeamisen esteitä

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimukseen osallistujat ja aineistonkeruu

Tutkimukseen osallistujat kerättiin ottamalla yhteyttä useisiin eri tahoihin, jotka työskentelevät parisuhdeväkivaltaa kokeneiden parissa. Jokaisesta organisaatiosta, joista tutkittavia etsittiin, anottiin oma tutkimuslupa. Nämä organisaatiot lähestyivät parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä antamalla tai lähettämällä heille pyynnön tutkimukseen osallistumisesta. Pyyntöön mukana jaettiin saatekirje (Liite 2). Tutkimukseen osallistujia etsittiin myös julkaisemalla tutkimukseen osallistumispyyntö erään ison organisaation työntekijöille sen omassa intranetissä. Tarkoituksena oli tavoittaa kerralla suuri joukko miehiä, sillä kyseisessä organisaatiossa työskentelee satoja miespuolisia työntekijöitä. Tutkimukseen osallistujia tavoiteltiin lisäksi kirjoittamalla mielipidekirjoitus parisuhdeväkivallasta Aamulehdessä 29.3.2015 (Liite 3), jossa annettiin mahdollisuus tutkimukseen osallistumisesta. Satakunnan Kansa julkaisi jutun tästä tutkimuksesta 8.3.2015 ja sen tuomasta mahdollisuudesta osallistua tutkimukseen (Liite 4). Näiden lisäksi tutkimukseen etsittiin osallistujia internetin keskustelupalstojen julkisista kirjoituksista.

Tutkimukseen osallistujia valittaessa ainoana kriteerinä pidettiin sitä, että heillä oli omakohtainen kokemus naisen tekemästä parisuhdeväkivallasta. Oleellista oli, että heillä oli kokemuksellista tietoa tutkittavasta ilmiöstä ja he halusivat kuvata sitä (Kylmä & Juvakka 2012). Osallistujille annettiin mahdollisuus osallistua tutkimukseen joko haastattelun muodossa kasvotusten tai puhelimitse, sekä mahdollisuus kirjoittaa kokemuksistaan. Kirjoituspyynnöille luotiin tutkimusta varten oma sähköpostiosoite (vakivaltatutkimus@gmail.com).

Aineisto kerättiin kevään ja alkukesän 2015 aikana ja se koostui yhteensä seitsemästä parisuhdeväkivaltaa kokeneesta miehestä. Näistä yksi haastateltiin ja kuusi kirjoitti kokemuksistaan. Haastattelumuoto oli avoin haastattelu ja se suoritettiin kahteen kertaan, koska usein kertomuksen syveneminen saattaa viedä aikaa (Kylmä & Juvakka 2012). Avoimen haastattelun ja kirjoituspyynnön pohjana käytettiin apukysymyksiä:

1. Minkälaista väkivaltaa olet kokenut nykyisen tai entisen kumppanin taholta?
2. Miten väkivalta on ilmennyt?

3. Miten väkivalta on vaikuttanut Sinuun?
4. Minkälaisia seurauksia väkivalta on aiheuttanut Sinussa?
5. Oletko hakenut apua parisuhdeväkivaltaan?
6. Miten olet kokenut avun hakemisen?
7. Miten olet kokenut avunsaannin?

4.2 Aineiston analyysi

Tutkimuksen aineisto oli luonteeltaan laadullinen ja se analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysillä (Kyngäs ym. 2011). Aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käytetään, kun tutkimuksen tarkoituksena on kuvata ihmisten kokemuksia. Tässä tutkimuksessa sisällönanalyysin valinta oli perusteltua, koska tutkimuksen tavoitteena oli kuvailla ja tuottaa aineiston avulla tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Tällä tavoin voidaan myös tuottaa tietoa hoitotyön kehittämisen tarpeisiin. (Kylmä ym. 2008.)

Kokonaisuuden hahmottamiseksi tutkimuksen aineisto luettiin ensin useaan kertaan läpi. Tämän jälkeen aineistosta etsittiin alkuperäisilmaisuja, jotka vastasivat kolmeen eri tutkimuskysymykseen. Alkuperäisilmaisut pelkistettiin niin, että mitään oleellista informaatiota ei kadonnut. Tutkimusaineistosta löytyi pelkistyksiä yhteensä 222 kappaletta, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin. Seuraavaksi pelkistyksiä ryhmiteltiin tutkimuskysymyksittäin niin kauan, että syntyi alaluokkia. Analyysia jatkettiin yhdistämällä sisällöllisesti samankaltaiset alaluokat toisiinsa yläluokiksi. Alaluokkia syntyi yhteensä kaikkiin kolmeen tutkimuskysymykseen 34 ja yläluokkia 13 kappaletta. Koko analyysiprosessin tavoitteena oli aineiston tiivistyminen ja abstrahoituminen eli käsitteellistyminen ja miesten kokemusten kuvaaminen väkivaltaisessa parisuhteessa elämisestä tiivistetyssä muodossa. Näin ollen analyysi vastasi lopulta siihen, minkälaista miehiin kohdistuva, naisten tekemä parisuhdeväkivalta on, minkälaisia vaikutuksia sillä on miehiin ja mikä estää väkivaltakierteen katkeamisen. (Kylmä & Juvakka 2012, Kylmä ym. 2008.) Tämän tutkimuksen analyysin etenemisen esimerkki on esitetty liitteessä viisi (Liite 5).

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Miesten kokeman parisuhdeväkivallan monimuotoisuus

Tutkimukseen osallistuneet miehet olivat kokeneet monenlaista väkivaltaa parisuhteessaan naisten taholta. Parisuhdeväkivalta miehiä kohtaan näyttäytyi **fyysisenä väkivaltana, sanallisena ja sanattomana julmuutena, sosiaalisena manipulointina, miehen kontrollointina ja epäsuorana kaltoinkohteluna**. TAULUKOSSA 1 on kuvattuna sisällön analyysin tulokset siitä, minkälaista väkivaltaa miehet olivat kokeneet parisuhteessa naisen taholta.

Taulukko 1. Analyysin tulokset miesten kokemasta parisuhdeväkivallasta

YLÄLUOKAT	ALALUOKAT
FYYSINEN VÄKIVALTA	○ Pahoinpitely ilman välinettä ○ Pahoinpitely välineellä ○ Seksuaalinen hyväksikäyttö
SANALLINEN JULMUUS	○ Nimittely loukkaavin termein ○ Tahallinen sanallinen satuttaminen ○ Syyllistäminen
SANATON JULMUUS	○ Sanaton loukkaaminen ○ Mielipiteiden huomioimatta jättäminen
SOSIAALINEN MANIPULOINTI	○ Perättömien tietojen levittäminen ○ Vähättely muiden edessä
MIEHEN KONTROLLOINTI	○ Uskottomuudesta epäily ilman syytä ○ Vaaniminen ○ Miehen eristäminen omista vanhemmistaan
EPÄSUORA KALTOINKOHTELU	○ Taloudellinen hyväksikäyttö ○ Miehen eristäminen lapsesta ○ Nainen käyttää lasta väkivallan välineenä ○ Nainen käyttää lemmikkieläintä väkivallan välineenä

5.1.1 Fyysinen väkivalta

Tulosten mukaan miehiin kohdistuva fyysinen väkivalta jakaantui **pahoinpitelyyn ilman välinettä ja pahoinpitelyyn välineellä** sekä **seksuaaliseen hyväksikäyttöön**. Fyysinen pahoinpitely ilman välinettä oli useimmiten lyömistä, läpsimistä, repimistä vaatteista, raapimista ja potkimista. Naiset olivat käyttäneet miesten pahoinpitelyyn toisinaan jotain välinettä, mm. puukkoa, paistinpannua tai pulloa. Seksuaalinen hyväksikäyttö näyttäytyi miehen genitaalialueiden kosketteluna vastoin miehen tahtoa ja seksuaaliseen kanssakäymiseen painostamisena.

"Avovaimoni yritti kuristaa minut, mutta lopetti kun aloin itkeä sekä menetin tajuntani." (O3)

"Joskus sängyssäkin se halus monta kertaa...yritin monta kertaa, mutta ei sitä kukaan äijä loputtomasti jaksaa painaa. Mun olis vaan pitänyt aina haluta, vaikka yövuoron jälkeen." (O2)

5.1.2 Sanallinen julmuus

Tutkimukseen osallistuneet olivat kokeneet runsaasti sanallista julmuutta naisten taholta. Sanallinen julmuus näyttäytyi miehen **nimittelynä loukkaavin termein, tahallisenä sanallisena satuttamisena** ja miehen **syyllistämisenä**. Miehet olivat tulleet nimitellyiksi erilaisin loukkaavin termein, kuten nössö, psykopaatti tai työhullu. Miesten tahallinen sanallinen satuttaminen ilmeni naisen silmittöminä raivokohtauksina, jolloin nainen satutti miestä mm. nimittelemällä miehen sukulaisia tai uhkasi miestä sanallisesti fyysisellä väkivallalla. Joidenkin miesten puoliset olivat toivoneet miehelle tai miehen sukulaisille sattuvan jotain pahaa tai uhkasivat esimerkiksi hakeutua seksuaaliseen kanssakäymiseen jonkun toisen miehen kanssa.

Sanallinen julmuus näyttäytyi myös miesten jatkuvana syyllistämisenä riidoista ja naisten mielestä huonosti hoidetuista asioista. Naiset olivat kyseenalaistaneet puolisonsa taitoa hoitaa lasta, kotitöitä tai ylipäätään asioita ja miehet olivat naisten mielestä aina väärässä.

"Koskaan hän ei suostu ottamaan itse vastuuta mistään vaan aina on syytettävä jotakin muuta, yleensä minua..." (O1)

"Kotona "en koskaan tehnyt yhtään mitään" tai jos tein, tein väärin..."(O7)

5.1.3 Sanaton julmuus

Yhtenä parisuhdeväkivallan muotona naiset käyttivät miehiä kohtaan sanatonta julmuutta, joka ilmeni miehen **sanattomana loukkaamisensa** ja **mielipiteiden huomioimatta jättämisenä**. Sanattomana loukkaamisena miehet kokivat naisen pitämisen mykkäkoulun tai oven eteen asettumisen, jos mies halusi lähteä riitatilanteesta pois. Sanatonta loukkaamista esiintyi myös siten, että kaikki miehestä otetut valokuvat hävitettiin naisen toimesta, miehiä estettiin pääsemästä sisälle kotiin tai sänkyyn nukkumaan. Eräs mies koki, että puoliso kohteli lemmikkieläintä paremmin kuin häntä.

"...(väkivallan) keinoja on oven eteen asettuminen, jos haluan lähteä pois..." (O1)

"...mulla ei ollut avainta, eikä se päästänyt mua sisälle yöks...nukuin yön autossa." (O2)

Osa tutkimukseen osallistuneista miehistä koki, että heidän mielipiteillään ei ole mitään merkitystä, eivätkä he ole saaneet kunniaa mistään hyvin menneestä asiasta. Erään miehen puoliso oli halunnut koiran miehen koira allergiasta huolimatta

"...jos joku menee hyvin minun takiani, siitä vastaavasti otetaan kunnia aina itselle." (O1)

5.1.4 Sosiaalinen manipulointi

Sosiaalinen manipulointi koettiin **perättömien tietojen levittämisenä** ja **miehen vähättelynä muiden edessä**. Naiset olivat kertoneet muille ihmisille tai instansseille perättömiä asioita tai ilkeitä juoruja puolisostaan tarkoituksena miehen mustamaalaaminen. Oli myös valehdeltu miehen olevan väkivaltainen, jotta naisen oma väkivaltaisuus pysyisi salassa.

Useat miehet olivat kohdanneet vähättelyä lasten- ja kodinhoito taidoistaan ja nainen saattoi jopa naureskella niille omassa ystäväpiirissään. Miehellä myös huudettiin välittämättä siitä, kuuleeko kukaan. Osa miehistä toi esiin negatiivisen tuntemuksensa siitä, ettei puoliso olisi halunnut esitellä miestä ystävilleen ja ettei ristiriitatilanteissa nainen ollut koskaan puolisonsa kanssa samaa mieltä, vaan myötäili muita ihmisiä.

"...se valehteli kaikille, että olen väkivaltainen piilottaakseen oman väkivaltaisuutensa." (O3)

*"Hänen mielestään olen huono kotitöissä ja hän naureskeleekin ystävilleen ruoanlaittotojani."
(O5)*

5.1.5 Miehen kontrollointi

Miesten kontrollointi naisten taholta oli miesten **uskottomuudesta epäilyä ilman syytä, miesten vaanimista** sekä **miesten eristämistä omista vanhemmistaan**. Miehillä oli kokemusta siitä, että kumppani ei luota, vaikka mies ei ole ollut kertaakaan uskoton. Miehen epäiltiin jatkuvasti katselevan muita naisia ja miestä vaadittiin näyttämään kaikkien viestiensä sisällöt naiselle tarkastettavaksi. Miehen vaatteiden tarkastaminen meikin jäljistä liittyi myös naisen epäilyyn miehen uskottomuudesta.

"Joka viikonloppu puolisoni vaati minua näyttämään puhelimeni ja sähköpostini tiedot, ettei kukaan nainen ole lähettänyt minulle viestejä." (O5)

Miesten vaanimista kuvailtiin siten, että nainen saattoi "osua" sattumalta miehen kanssa samaan hotelliin työmatkalle tai hän soitteli miehen työpaikalle tarkistaakseen onko mies siellä. Eräs nainen oli lähettänyt ystävänsä seuraamaan miestä samaan ravintolaan, missä mies oli ystäviensä kanssa. Tutkimukseen osallistuneet ilmaisivat joutuneensa naisen "kuulusteltaviksi", jos olivat myöhästyneet vähänkin sovitusta aikataulusta.

"Minua kuulusteltiin, missä olin ollut, jos tulin töistä kymmenenkin minuuttia myöhemmin kuin vaimo oletti." (O6)

"Tuntui kuin jokin varjo olisi ollut kokoajan perässäni ja vaaninut minua." (O5)

Miesten kontrollointi ilmeni lisäksi miehen eristämisenä miehen omista vanhemmista. Tuloksista ilmeni, että miehet olivat joutuneet luopumaan yhteydenpidosta vanhempiinsa, jotta jonkinlainen rauha omassa perheessä olisi säilynyt. Miestä estettiin tapaamasta omia vanhempiaan eikä miehen vanhempia kutsuttu perhejuhlin tai ylipäätään käymään kylässä.

"Vaimoni esti minua tapaamasta omia vanhempiani." (O6)

5.1.6 Epäsuora kaltoinkohtelu

Epäsuorana kaltoinkohteluna miehet kuvasivat **taloudellisen hyväksikäytön, miehen eristämisen lapsesta sekä lapsen tai lemmikkieläimen käyttämisen väkivallan välineenä**. Taloudellista hyväksikäyttöä kokeneet miehet kertoivat, että miehen tulot olivat menneet koko yhdessäolon ajan suurimmaksi osaksi yhteisiin laskuihin ja elämiseen, kun taas puolison tulot nainen oli käyttänyt omiin menoihinsa ja harrastuksiinsa. Miehen vastuulle oli jäänyt muun muassa auton tankkaaminen, vaikka nainen oli kuitenkin pääasiassa autoa käyttänyt. Räikeää taloudellista hyväksikäyttöä oli rahan siirtäminen yhteiseltä tililtä naisen tilille ja yhteisten rahojen kavaltaminen naisen omaan käyttöön miehen tietämättä. Miehen omaisuuden rikkomista pidettiin myös taloudellisena hyväksikäyttönä.

"Maksoin muutenkin suurimman osan kaikista kuluista ja laskuista."(O2)

"... jossain vaiheessa se alko siirtään meidän yhteiseltä tililtä rahoja omalle tilille."(O2)

Tutkimukseen osallistuneet miehet olivat kokeneet tullessaan eristetyksi lapsestaan. Puoliso ei antanut miehen olla tekemisissä lapsensa kanssa tai yhteydenpito oli vain satunnaista. Mieheltä kiellettiin lapsen juhliin osallistuminen tai lahjojen antaminen. Myöskään miehen vanhemmat eivät saaneet olla lapsen kanssa tekemisissä.

Lapsen käyttäminen väkivallan välineenä naisen taholta oli tutkimustulosten perusteella varsin yleistä. Lapselle oli kerrottu vääriä asioita hänen isästään ja lasta oli opetettu jopa valehtelemaan isälleen. Lasta kiellettiin ja jopa uhkailtiin olemasta tekemisissä isänsä kanssa. Lapsen vierottaminen isästä oli hyvin systemaattista toimintaa naisten taholta. Naisen väkivaltainen käytös lasta kohtaan satutti myös miestä.

"...vaimon väkivaltainen käytös meidän lasta kohtaan tuntui ihan kamalalta musta." (O4)

Tutkimuksen tulosten mukaan naiset käyttävät väkivallan välineenä lapsen lisäksi myös lemmikkieläintä. Esimerkiksi koiran hoidon laiminlyönnillä tai huonolla kohtelulla oli välillinen vaikutus miehiin.

"Mut viä enemmän mua sattuu, kun se kohdisti vihansa mun koiraan. Koira oli mun paras kaveri ja se tiesi sen." (O2)

5.2 Miesten kokeman parisuhdeväkivallan useat vaikutukset miehiin

Tutkimukseen osallistuvat miehet tunnistivat monia vaikutuksia itsessään, joita parisuhdeväkivalta oli saanut heissä aikaan. Tällaisia vaikutuksia olivat **miehen kielteiset tunteet, väkivaltakierteen negatiiviset katkaisuyritykset, identiteetin murtuminen ja miehen kielteinen suhtautuminen kaikenlaiseen väkivaltaan**. TAULUKOSSA 2 on kuvattuna sisällön analyysin tulokset siitä, minkälaisia vaikutuksia parisuhdeväkivallalla on miehiin.

Taulukko 2. Analyysin tulokset parisuhdeväkivallan vaikutuksista miehiin

YLÄLUOKAT	ALALUOKAT
MIEHEN KIELTEISET TUNTEET	○ Miehen pettymyksen tunteet○ Mies kokee pelkoa○ Mies kokee häpeää
VÄKIVALTAKIERTEEN NEGATIIVISET KATKAISUYRITYKSET	○ Miehen negatiiviset suunnitelmat miehen negatiiviset suunnitelmat○ Miehen negatiiviset teot väkivaltakierteen katkaisemiseksi
IDENTITEETIN MURTUMINEN	○ Mies alistuu väkivallalle○ Miehen omanarvontunnon heikkeneminen○ Mies on varautunut sosiaalisissa tilanteissa naisten kanssa
MIEHEN KIELTEINEN SUHTAUTUMINEN KAIKENLAISEENVÄKIVALTAAN	○ Mies ei hyväksy väkivaltaa missään tilanteessa○ Mies välttelee kaikkia väkivaltatilanteita

5.2.1 Miehen kielteiset tunteet

Miehet olivat kokeneet **pettymyksen, pelon** ja **häpeän** tunteita eläessään väkivaltaisessa parisuhteessa. Miesten kielteiset tunteet olivat seuranneet vielä pitkään miehen elämässä mukana silloinkin, vaikka suhde väkivaltaiseen naiseen oli päättynyt. Pettymyksen tunteita kuvattiin miehen luottamuksen vähenemisenä naiseen jatkuvien katteettomien lupauksen myötä. Miehet kertoivat uskoneensa hyväuskoisena naisen lupauksiin, mutta pettyneensä kerta toisensa jälkeen. Naisen viedessä muun muassa rahaa yhteiseltä tililtä oli omiaan aiheuttamaan petetyksi tulemisen tunteita

"Joka kerta, kun puolisoni pyytää anteeksi käytöstään, ajattelen, että nyt hän on tosissaan ja muuttuu. Usein anteeksipyyntö on vain pelkkä sana ja sama jatkuu. Itselläkin alkaa luotto mennä kerta toisensa jälkeen katteettomiin lupauksiin." (O5)

Pelkoa miehille aiheutti naisen alkoholin käyttö, sillä väkivaltatilanteet lisääntyivät naisen ollessa päihtyneenä. Muun muassa nukkuminen oli pelottavaa naisen ollessa alkoholin vaikutuksen alainen, sillä nainen uhkasi tekevänsä fyysisistä väkivaltaa miehelle tämän nukkuessa. Pelko ajoi miehiä piilottamaan esimerkiksi teräaseita, jotta nainen ei pääsisi niillä vahingoittamaan miestä. Riitatilanteissa miehet pelkäsivät naisen heittävän heitä jollain esineellä. Lisäksi miehen vaaniminen naisen toimesta aiheutti miehelle pelkoa.

"Oli vaikeaa ja vaarallista nukkua, kun ei tiennyt mitä se taas kännissä keksii." (O3)

Naisen tekemästä fyysisestä väkivallasta aiheutuneet jäljet miehessä aiheutti häpeän tunteita miehissä. Häpeä ajoi miehiä piilottamaan jälkiä vaatetuksella esimerkiksi työmaalla. Lisäksi miehet olivat kokeneet naisen epäasiallinen käytöksen miestä kohtaan muiden läsnä ollessa häpeälliseksi.

"Estin niitä raapimisjälkiä näkymästä pitämällä aina pitkähiaista päällä." (O2)

5.2.2 Väkivaltakierteen negatiiviset katkaisuyritykset

Tutkimukseen osallistuneet miehet kuvasivat erilaisia **negatiivisia suunnitelmia** ja **tekoja väkivaltakierteen katkaisemiseksi**. Miehet kertoivat pohtineensa kostavansa naiselle tai muuttavansa itse pois yhteisestä kodista. Työpaikan vaihtamista oli myös harkittu, koska miehen työmatkat eivät onnistuneet naisen mustasukkaisuuden vuoksi. Jotkut miehet olivat jopa salaa toivoneet naisen löytävän toisen miehen, jotta olisivat itse päässeet pois väkivaltaisesta suhteesta.

"Välillä kyllä toivon, että hän löytäisi toisen miehen ja meidän suhde loppuisi siihen." (O5)

Pyrkinessään katkaisemaan väkivaltakierteen miehet olivat toteuttaneet käytännön tekojakin. Osa oli jäänyt useasti ylitöihin, jotta ei olisi tarvinnut olla kotona väkivaltaisen puolison kanssa. Toiset puolestaan olivat naisen suuttumisen pelossa vältelleet töihin liittyviä menoja ja vähentäneet sosiaalista kanssakäymistä. Miehet kertoivat tavanneensa ystäviään ja sukulaisiaan myös naiselta salassa.

"Avovaimoni on varjostanut minua niin paljon työni puolesta, että olen alkanut välttään työmatkoja tai työhön liittyviä menoja." (O5)

5.2.3 Identiteetin murtuminen

Miesten identiteetin murtumista kuvailtiin osallistujin taholta **väkivallalle alistumisena, omanarvontunnon heikkenemisenä ja varautumisena sosiaalisissa tilanteissa naisten kanssa.** Miehet kokivat ansaitsevansa osan naisen suuttumisista tai haukuista. Alistuessaan parisuhdeväkivallalle mies etsii vikoja itsestään, kun ei koe kelpaavansa puolisolle sellaisena kuin on ja kokee epäonnistuneensa itse kumppanina. Eräs mies kuvasi, että unelma onnellisesta perhe-elämästä on haihtunut pikku hiljaa ja tilalle on tullut välinpitämättömyys. Tutkimukseen osallistujat kuvasivat, että ero tuntui lopulta helpotukselta pitkään jatkuneen alistumisen jälkeen.

"Mä mietin monesti mikä mussa on vikana, kun en kelpaa. Vaikka kaikkeni yritin. Lopulta en enää välittäny." (O2)

"Välillä mietin, että ihmeen kauan sitä touhua jaksoin." (O2)

"Tuntuu, että olen epäonnistunut kumppanina." (O5)

Miehet kuvasivat omanarvontunnon heikkenemisen tapahtuneen huomaamatta pala palalta. Työyhteisössä huomattiin miehen muuttuneen hiljaiseksi ja menettäneen keskittymiskykyä. Sukulaiset ja ystävät olivat saattaneet huomauttaa, kuinka mies on muuttunut epävarmaksi ja poissaolevaksi. Riitatilanteissa puolison kanssa miehet kertoivat vetäytyneensä itseensä ja vaikenevansa. Jatkuva nimittely naisen taholta aiheutti sisäänpäin kääntymistä entisestään. Omanarvontunnon heikkeneminen aiheutti miehissä arvottomuuden tunteita pitkän aikaa vielä väkivaltaisen suhteen päättymisen jälkeenkin. Arvottomuuden tunteita esiintyi naisten edessä sekä tunne- että seksielämän puolella. Eräs mies kuvasi eläneensä pitkään omassa mielikuvitusmaailmassa.

”Muutuin pala palalta huomaamattani täysin eri ihmiseksi. Syyllistäminen ja syyllisyys tilanteesta, johon parisuhde ajautui söi tietysti itsetuntoa...” (O7)

”Olin käytännössä aika epävarma kaikesta.” (O3)

”Lisäksi arvottomuuden tunne naisten edessä miehenä on niin suuri, että joskus on rehellisesti sanottuna mahdotonta harrastaa seksiä jopa avovaimoni kanssa.” (O3)

”Riidan yhteydessä vetäydyn kuoreeni...” (O5)

Identiteetin murtuminen näkyi myös miesten varautumisena sosiaalisissa tilanteissa naisten kanssa. Miehet kuvasivat olevansa varuillaan sekä tuntemattomien että tuttujen naisten seurassa. He mielummin väistivät kuin hakeutuivat sosiaalisiin tilanteisiin naisten kanssa naisten ylivallan pelossa. Varautuminen näkyi keskustelutilanteissa tuntemattomien naisten kanssa. Osallistujat kuvasivat joutuvansa miettimään sanojaan myös tuttujen naisten, jopa uuden kumppaninsa seurassa, jotta eivät tule väärinymmärretyksi.

”Oon tullut yksioikoiseksi, ettei mun sanoja voi ymmärtää väärin.” (O4)

”En myöskään pysty kohtaamaan tuntematonta naista ja keskustella heidän kanssaan ilman, etten olisi varuillani. Jotenkin odotan tai pelkään jonkin asteista psyykkistä tai fyysistä voiman käyttöä naisen toimesta, syyllistämistä tai vastaavaa.” (O3)

5.2.4 Miehen kielteinen suhtautuminen kaikenlaiseen väkivaltaan

Tutkimustuloksista nousi ilmi, että koetulla parisuhdeväkivallalla oli ollut vaikutusta miesten asenteisiin väkivaltaa kohtaan. Monet miehistä kuvasivat, että **eivät hyväksy väkivaltaa missään tilanteessa** ja jopa **välttelevät kaikkia väkivaltatilanteita**.

Väkivaltaa ei hyväksytty osan mielestä edes itsepuolustukseksi ja miehet kokivat olevansa väkivallattomuuden puolestapuhujia. Aiemmat väkivaltakokemukset olivat tehneet miehistä erittäin varovaisia kaiken väkivallan suhteen. Miehet mieluummin väistivät väkivaltaisia tilanteita ja poistuivat pakalta, kun jäivät tilanteeseen. Varovainen suhtautuminen väkivaltaan näkyi myös uudessa parisuhteessa. Miehet kuvasivat olevansa erittäin herkkänä jokaiseen pieneenkin merkkiin siitä, että uusi kumppani alkaisi mahdollisesti käyttäytyä väkivaltaisesti.

"Oon tullut todella pelokkaaksi ja varovaiseksi väkivaltatilanteita kohtaan." (O4)

"Mulla on nykyään nollatoleranssi kaiken väkivallan suhteen." (O4)

5.3 Esteet väkivaltakierteen katkeamiselle

Tutkimukseen osallistuneet miehet olivat kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa pitkiäkin aikoja. Tuloksista ilmeni, että väkivaltakierteen katkeamista esti **miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan vähättely yhteiskunnassa** sekä parisuhdeväkivaltaan saatavan **avun hakemisen ja avun saamisen vaikeudet**. TAULUKOSSA 3 on kuvattuna sisällön analyysin tulokset siitä, mikä estää väkivaltakierteen katkeamisen.

Taulukko 3. Analyysin tulokset väkivaltakierteen katkeamisen esteistä

YLÄLUOKAT	ALALUOKAT
MIEHEEN KOHDISTUVAN PARISUHDEVÄKIVALLAN VÄHÄTTELY YHTEISKUNNASSA	○ Naisen tekemän väkivallan vähättely ○ Miehen kokeman parisuhdeväkivallan vähättely
AVUN HAKEMISEN VAIKEUDET	○ Väkivallan salaaminen miehen taholta ○ Miehen pelko tulla syyllistetyksi auttajien taholta ○ Miehen tietämättömyys avunsaantipaikoista
AVUNSAANNIN VAIKEUDET	○ mies tulee torjutuksi auttajien taholta apua hakiessaan ○ torjutuksi tuleminen estää avun uudelleen hakemisen

5.3.1 Mieheen kohdistuvan parisuhdeväkivallan vähättely yhteiskunnassa

Tutkimukseen osallistuneet miehet olivat kohdanneet miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan vähättelyä yhteiskunnassa. Heidän kokemuksistaan ilmeni, että yhteiskunnassa **vähätellään** sekä **naisten tekemää väkivaltaa**, että **miesten kokemaa väkivaltaa**.

Miehet kokivat, että naisen tekemää väkivaltaa ei virallisesti tunnusteta ja se on tabu, josta ei saa puhua. Kokemuksista kävi myös ilmi, että naisten tekemään väkivaltaan suhtaudutaan yhteiskunnassa huumorilla, sitä pidetään hyväksyttävänä tai vain naisen itsepuolustuksena, eikä siihen sen vuoksi puututa. Yhteiskunnassa on myös vääränlaisia asenteita miehiä ja naisia kohtaan, joiden vuoksi naisten

tekemää parisuhdeväkivaltaa miehiä kohtaan pidetään hyväksyttävämpänä, kuin miesten naisia kohtaan tekemää väkivaltaa. Miehet olivat kokeneet myös, että naiset käyttävät ristiriitatilanteissa parisuhdeväkivalta-aihetta omana aseenaan.

Sen lisäksi, että naisten tekemää väkivaltaa vähätellään yhteiskunnassa, miehet olivat kohdanneet vähättelyä myös omista väkivaltakokemuksistaan. Niissä tilanteissa, joissa mies oli kertonut omista kokemuksistaan parisuhdeväkivallan uhrina, häntä ei uskottu. Miehet olivat myös sitä mieltä, että mies on aina altavastaajana, jos kertoisi kokeneensa seksuaalista väkivaltaa naisen taholta.

"Ongelmaa, josta kärsin, naisen väkivaltaisuutta, ei virallisesti tunnusteta." (O1)

"Aluks tuntu vaan kivalta, että on kova muija, aina sanotaan, että parempi tossun alla kun taivas alla." (O2)

"Väkivalta pitäisi olla yhtä tuomittavaa molemmille sukupuolille...vaikuttaa kuitenkin olevan vieläkin hyväksytyä naisten toimesta..." (O3)

"Miehen on aika turha yrittää väittää kenellekään, että hänelle olisi tehty seksuaalista väkivaltaa. Jutun voittanee aina nainen..." (O3)

5.3.2 Avunsaannin vaikeudet

Väkivallan salaaminen miehen taholta, pelko tulla syyllistetyksi auttajien taholta sekä miehen tietämättömyys avunsaantipaikoista esti miehiä hakemasta apua väkivaltaiseen suhteeseen. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että mies kärsii parisuhdeväkivallasta yksin, eikä kerro puolisonsa väkivaltaisuudesta kenellekään. Miehet eivät kerro aina vaikeuksista parisuhteessa ja naisen väkivaltaisuudesta edes ystävilleen tai työkavereille. Naisen tekemä väkivalta salataan miehen toimesta myös viranomaisilta.

"En mäkään kellekään mitään kertonu, että muija käy päälle." (O2)

"Olin joitain kertoja sairaalassa näiden pahoinpitelyjen takia, mutta asia salattiin viranomaisilta..." (O3)

Miehen pelko tulla syyllistetyksi auttajien taholta esti avun hakemisen. Miehet kokivat, että miestä syytettäisiin kuitenkin naisen väkivaltaisuudesta, eikä häntä kuunneltaisi. Miesten tietämättömyys siitä, mistä parisuhdeväkivaltaan voisi hakea apua, vaikeutti oleellisesti avun hakemista. Miesten kokemukset osoittivat, että mieskin olisi kyllä valmis puhumaan kokemastaan väkivallasta, jos vain olisi joku, joka kuuntelisi.

”En mä tienny mistä olisin mitään apua hakenu tai saanu...” (O2)

”Kyllä sitä joskus ois voinu jollekin puhua, jos joku olis kuunnellu.” (O2)

5.3.3 Avun hakemisen vaikeudet

Jotkut tutkimukseen osallistuneista miehistä olivat hakeneet apua parisuhdeväkivaltaan, mutta olivat kohdanneet vaikeuksia avun saamisessa. He olivat kokeneet tulleen **torjutuksi auttajien taholta apua hakiessaan ja torjutuksi tuleminen oli estänyt avun uudelleenhakemisen**. Apua oli haettu eri viranomaisilta, psykologilta ja työterveyshuollosta tuloksetta. Miestä ei uskottu tai miehelle oli vain todettu, ettei parisuhdeväkivallan hoitaminen kuulu esimerkiksi työterveyshuollon piiriin. Kerran torjutuksi tuleminen auttajien taholta aiheutti sen, että miehet eivät olleet toista kertaa edes yrittäneet hakea apua väkivaltaiseen parisuhteeseensa.

”Kävin juttelemassa psykologin kanssa näistä asioista, mutta hän sanoi että olen käsitellyt asiat jo niin hyvin itse, ettei hänellä ole mitään annettavaa...” (O3)

”...työterveyshuollossa mainitsin asiasta. Kerroin miksi en pysty käymään työmatkoilla ja kyselin, mistä voisın hakea apua vaimolleni ja itselleni. Sain vastauksen, että asia ei kuulu työterveyshuollon piiriin. Toista kertaa en ole apua hakenut.” (O5)

6 POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelu

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata miesten kokemuksia parisuhdeväkivallasta, jossa väkivallan tekijänä on ollut nainen. Tutkimus antaa näkökulman parisuhdeväkivaltaan nimenomaan miesten kokemusten kautta. Tulokset osoittavat, että miehet kokevat väkivaltaa parisuhteessaan siinä missä naisetkin ja miesten kokema parisuhdeväkivalta on hyvin monimuotoista.

Tässä tutkimuksessa väkivaltaa käsitteenä ei määritelty tutkimukseen osallistuneille miehille, vaan väkivallaksi luokiteltiin kaikki se, minkä miehet itse mielsivät väkivaltaiseksi käyttäytymiseksi. Tämä voi osaltaan rajata joitakin kokemuksia pois, sillä miesten käsitys väkivallasta saattoi olla hyvin laaja-alainen. Joku pitää läpsimistä fyysisenä väkivaltana, joku toinen taas vastaavasti vain lyömistä tai potkimista.

Tähän tutkimukseen osallistuneet miehet kuvasivat naisen tekemän parisuhdeväkivallan olevan fyysistä väkivaltaa, sanallista ja sanatonta julmuutta, sosiaalista manipulointia, miehen kontrollointia ja epäsuoraa kaltoinkohtelua. Fyysinen väkivalta oli tutkimukseen osallistuneiden miesten näkökulmasta muun muassa miesten lyömistä nyrkein, potkimista, raapimista ja vaatteista repimistä. Naiset saattoivat käyttää myös jotain välinettä, useimmiten puukkoa, pahoinpitelytilanteissa. Aiemmat tutkimustulokset osoittavat samanlaisia kokemuksia naisten miehiin kohdistamasta fyysisestä väkivallasta. Naisten miehiin kohdistama fyysinen pahoinpitely on useimmiten lyömistä, läpsimistä, raapimista, tönimistä, tuuppimista, puremista. Miehet kokevat myös genitaalialueille potkimista, mikä ei kuitenkaan tullut ilmi tässä tutkimuksessa. (Barber 2008, Babette 2013, Inkilä & Paavilainen 2013.) Jonkinlaisen astalon, aseiden tai puukon käyttäminen väkivaltatilanteissa sekä tavaroiden heittäminen miestä kohti naisen toimesta on tullut aiemmissakin tutkimustuloksissa ilmi (Barber 2008, Hines & Douglas 2009, Chan 2011, Babette ym. 2013, Inkilä & Paavilainen 2013). Tähän tutkimukseen osallistuneet olivat kokeneet seksuaalista hyväksikäyttöä naisten taholta. Tämä on merkittävä tutkimustulos, sillä miesten kokemaa seksuaalista hyväksikäyttöä naispuolisen kumppanin taholta on tutkittu vähän. Kuitenkin esimerkiksi Hines ym. (2007) ja Barber (2008) ovat nostaneet tuloksissaan asian esiin.

Miehiin kohdistunutta sanallista ja sanatonta julmuutta kuvattiin tutkimukseen osallistuneiden miesten taholta paljon. Sanallinen julmuus oli sekä miesten, että heidän perheenjäsentensä nimittelyä

loukkaavin termein. Miehen sanallinen satuttaminen tahallisesti oli esimerkiksi uhkaamista fyysisellä väkivallalla. Miehen jatkuva syylistäminen muun muassa riidoista tai miehen lapsenhoitotaitojen kyseenalaistaminen naisen taholta olivat useiden tutkimukseen osallistuneiden miesten yleisimpiä kokemuksia. Sanatonta loukkaamista oli puolestaan naisen pitämä mykkäkoulu tai oven eteen asettuminen, jos mies halusi lähteä riitatilanteesta pois. Tutkimukseen osallistuneet miehet kokivat, ettei heidän mielipiteillään ole mitään merkitystä naisen mielestä. Aiemmat tutkimukset ovat myös osoittaneet, että parisuhteessa väkivaltaisesti käyttäytyvät naiset ilmaisevat tahtonsa usein huutamalla tai käyttämällä kiro sanoja painottaessaan asioita. Myös normaalilla puheäänellä naiset saattavat puhua miehelle ivallisesti tai asiattomia sanoja käyttäen. (Mills ym. 2006, Flinck & Paavilainen 2010.) Flinck (2008) puhuu emotionaalisesta kylmyydestä, joka esiintyy esimerkiksi mykkäkoulun pitämisenä.

Tässä tutkimuksessa nousi esille miehen kontrollointi, jota kuvattiin muun muassa miehen vaanimisena ja miehen eristämisenä omista vanhemmistaan. Tutkimukseen osallistuneet ilmaisivat joutuneensa naisen ”kuulusteltaviksi”, jos olivat myöhästyneet vähänkin sovitusta aikataulusta. Eräs mies kuvasi tunnetta siten, että ihan kuin jokin varjo olisi ollut kokoajan perässä ja vaaninut. Myös Heiskasen ja Ruuskasen (2010) tutkimuksessa parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet kertoivat kumppanin yrityksistä rajoittaa heitä tapaamasta ystäviään ja sukulaisiaan.

Tämän ja Babetten ym. (2013) tutkimuksen miehet olivat kokeneet epäsuoraa kaltoinkohtelua. Lapsia oli käytetty vallankäytön välineenä, jolloin he eivät saaneet olla tekemisissä lapsen kanssa tai lapselle oli puhuttu pahaa tai vääristeltäviä asioita isästä. Lasta oli opetettu jopa valehtelemaan isälleen. Tulokset ovat samansuuntaiset myös Inkiläisen ja Paavilaisen (2013) tulosten kanssa; avioerotilanteessa ja sen jälkeen lapselle oli äidin toimesta nimitelty ja väheksytty isää, siirretty isän rooli äidin uudelle puolisolle tai estetty lasta tapaamasta isäänsä. Taloudellinen haitanteko ja jopa hyväksikäyttäminen nousi esille myös tässä tutkimuksessa. Miehet olivat kantaneet suurimman vastuu taloudellisista asioista, muun muassa laskujen maksamisesta tai rahaa oli miehen tietämättä siirretty naisen toimesta yhteiseltä tililtä naisen omalle tilille.

Miehet kokivat väkivallan seurauksena monia kielteisiä seurauksia, kuten pettymystä, häpeää ja pelkoa. Miehet kuvasivat luottamuksen vähenevän naiseen lukuisten pettymysten myötä. Pelkoa miehille aiheutti naisen päihteyden, lähinnä alkoholin käyttö. Riitatilanteet lisääntyivät naisen ollessa alkoholin vaikutuksen alaisena. Tämä tulos on yhtenevä Babetten ym. (2013) sekä Carmon ym. (2011) tulosten

kanssa. Carmon (2011) tuloksissa 23% ($n=85$) miehistä kertoi päihteiden olleen väkivaltatilanteissa mukana ja 60% näistä väkivallan tekijä eli nainen oli päihtynyt.

Miehen kokeman häpeä naisen tekemästä väkivallasta nousi tässäkin tutkimuksessa esille, miehen häpeän tunteista on raportoitu myös muissa tutkimuksissa (Barber 2008, Chan 2011, Arnocky & Vaillancourt 2014, Carlyle ym. 2014). Naisen epäasiallinen käytös miestä kohtaan muiden läsnä ollessa koettiin osallistujien keskuudessa erittäin häpeälliseksi. Alistuessaan parisuhdeväkivallalle mies alkaa etsiä vikoja itsestään ja lopulta kokee epäonnistuneensa itse kumppanina. Syyllisyyden tunteet olivat myös normaalia parisuhdeväkivaltaa kärsineiden miesten keskuudessa Barberin (2008) tutkimukseen osallistujilla. Flinckin ja Paavilaisen (2009) tuloksista nousi esiin se, että miehet kokevat dominoivan naisen rakentavan omaa itsetuntoaan osoittamalla miehen heikkoutta ja nujertamalla tätä.

Tämän tutkimuksen ehkä yllättävänäkin tuloksena voidaan pitää sitä, että osa miehistä kuvasi, etteivät hyväksy väkivaltaa missään tilanteessa ja jopa välttelevät kaikkia väkivaltatilanteita. Väkivaltaa ei hyväksytä edes itsepuolustukseksi ja miehet kokivat olevansa väkivallattomuuden puolestapuhujia. Tätä voidaan pitää positiivisena tutkimustuloksena. Toisaalta taas aiemmat väkivaltakokemukset olivat tehneet miehistä erittäin varovaisia kaiken väkivallan suhteen. Miesten aiemmat kokemukset parisuhdeväkivallasta heijastuivat myös uuteen parisuhteeseen. Kokemuksilla on hyvin negatiivinen vaikutus miehen elämään vielä pitkään, vaikka suhde väkivaltaiseen naiseen olisi loppunutkin. Niemisen ym. (2008) tulosten mukaan parisuhdeväkivaltaa käsittelevällä koulutuksella on vaikutusta siihen, että naisten käyttämän väkivallan hyväksyminen nuorten miesten keskuudessa väheni. Erityisesti nuorten miesten koulutuksessa, esimerkiksi varusmieskoulutuksen aikana, naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta ja sen hyväksymisestä, tai paremminkin hyväksymättömyydestä, on syytä puhua. Mitä aikaisemmassa vaiheessa nuorelle miehelle muodostuu ajatus siitä, että parisuhdeväkivalta ei ole hyväksyttävää missään muodossa, eikä kenenkään tekemänä, sitä suurempi mahdollisuus on, että miesten kokemukset parisuhdeväkivallan kokijana vähenevät. Väkivallan katkaisu mahdollisimman aikaisessa vaiheessa suhdetta lisää sitä mahdollisuutta, että miehen on mahdollista jatkaa täysipainoista elämää myös väkivaltaisen parisuhteen jälkeenkin.

Tutkimukseen osallistuneet miehet olivat kohdanneet miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan vähättelyä eri tahoilta. Tämä vahvistaa aiempien tutkimusten (Cheung ym. 2009, Cho & Wilke 2009, Arnocky & Vaillancourt 2014) tuloksia siten, että naisten tekemää parisuhdeväkivaltaa vähätellään yhteiskunnassa. Osallistujien kokemuksista kävi myös ilmi, että naisten tekemään väkivaltaan

suhtaudutaan yhteiskunnassa huumorilla ja sitä pidetään hyväksyttävänä tai vain naisen itsepuolustuksena, eikä siihen sen vuoksi puututa. Carlyle ym. (2014) osoittivat tutkimuksensa johtopäätöksissään, että media tekee tahallisesti tai tahattomasti naisesta parisuhdeväkivaltilanteessa apua tarvitsevan osapuolen, oli nainen syytön tai syyllinen tilanteeseen. Tässä tutkimuksessa miehet olivat kohdanneet vähättelyä myös omista väkivaltakokemuksistaan. Niissä tilanteissa, joissa mies oli kertonut omista kokemuksistaan parisuhdeväkivallan uhrina, häntä ei uskottu. Voidaankin miettiä, kuinka paljon medially on vaikutusta yhteiskunnassa vallitseviin mielikuviin parisuhdeväkivallasta ja voisiko median avulla muuttaa näitä vääristyneitä käsityksiä.

Tämän tutkimuksen miehet olivat kohdanneet avun saamiseen ja hakemiseen liittyviä ongelmia. Apua hakiessaan miehet olivat tulleet torjutuiksi auttajien taholta, eikä apua haettu enää toista kertaa huonosta kokemuksesta johtuen. Tämä on merkittävä tutkimustulos, sillä myös Barber (2008) sekä Dienne ja Gbeneol (2009) ovat raportoineet, että miesten avunsaannin vaikeus parisuhdeväkivaltaan muodostui osaltaan siitä, että miehet kokivat tulevansa torjutuiksi auttajien taholta. Suurin syy miksi miehet eivät hakeneet apua itselleen ja omaan kärsimyksensä oli se, että heillä oli häpeän ja naurunalaiseksi tulemisen kokemuksia auttajien taholta. He pelkäsivät tulevansa heikoiksi leimatuiksi, eikä heidän hätäänsä uskottaisi tai otettaisi tosissaan. (Barber 2009, Hines & Douglas 2009.) Tässä tutkimuksessa miehet kuvasivat samansuuntaisesti yhdeksi avun hakemisen ongelmaksi pelon tulla syyllistetyksi auttajien taholta. Jotkut myös salasivat tilanteensa muilta. Lassilan ja Holman (2007) tutkimuksen mukaan miehet itse vähätelivät tai jopa kielsivät parisuhdeväkivallan uhrina olemisen. Tässä tutkimuksessa nousi esille se, parisuhdeväkivaltaa kokenut mies ei välttämättä edes tiedä mistä lähtisi tilanteeseen hakemaan apua. Tämä voi johtua siitä, että parisuhdeväkivallan katkaisemiseen ja väkivallan kohteena olleiden auttamiseen tarjotut palvelut painottuvat naisten auttamiseen suunnattuihin palveluihin.

6.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimusprosessissa nousee useissa eri vaiheissa esiin erilaisia tutkimuseettisiä kysymyksiä ratkaistaviksi (Kylmä & Juvakka 2012). Tässä tutkimuksessa eettiset kysymykset ilmaantuivat heti aiheenvalinnassa, sillä tutkimusaihe on hyvin sensitiivinen. Tutkimusaihe ei kuitenkaan syntynyt pelkästä tutkijan uteliaisuudesta, vaan se perustui aiemmin tehtyyn kirjallisuuskatsaukseen, jonka perusteella tietoa miehiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta tarvitaan nimenomaan miesten

näkökulmasta. Tieto auttaa parisuhdeväkivallan parissa työskenteleviä ymmärtämään erityispiirteitä ja saamaan niitä esille, juuri miehet kohtaavat väkivaltaisessa suhteessa väkivallan kohteena ollessaan. (Aho & Kylmä 2012.)

Tähän tutkimukseen ei tarvittu eettisen toimikunnan puoltavaa lausuntoa, mutta niistä organisaatioista, joista tutkimukseen osallistuvia etsittiin, toimitettiin vaadittavat tutkimusluvut. Tutkimukseen osallistuminen perustui täysin vapaaehtoisuuteen ja parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet itse ottivat yhteyttä tutkijaan ja ilmaisivat halukkuutensa osallistua tutkimukseen. Tutkimukseen osallistumispyyntö sisälsi tiedon myös siitä, mihin tarkoitukseen tutkimustuloksia tullaan käyttämään. Monet tutkimukseen osallistuneet ilmaisivat motiivinsa olevan se, että haluavat auttaa väkivaltaisessa parisuhteessa eläviä miehiä saamaan apua tilanteeseensa tai että nuorille miehille voitaisiin jo varhaisessa vaiheessa tuoda esille se, ettei väkivalta kuulu parisuhteeseen missään muodossa. Tämä lisää tutkimuksen eettisyyttä sen lisäksi, että tutkimukseen oli mahdollista osallistua myös täysin anonyyminä. (Aho & Kylmä 2012.)

Kuten monissa sensitiivisissä tutkimuksissa, myös tässä osallistujien tavoittaminen osoittautui haastavaksi, vaikka tutkimusaineiston keruulle oli varattu useita kuukausia aikaa. Osallistujat saivat kuitenkin itse päättää, sopiiko tutkimukseen osallistuminen heidän elämäntilanteeseensa, mikä on tärkeää sensitiivisten tutkimusten aineiston keruussa. (Aho & Kylmä 2012.) Lopulta seitsemänkin miehen osallistuminen tutkimukseen vaati tutkijalta kärsivällisyyttä ja maltillisuutta. Kuitenkin tutkimusetiikan kannalta on tärkeää, että näiden miesten kokemukset tuodaan julki ja näitä kokemuksia pidetään merkittävinä, kun tarkoituksena on lisätä ymmärrystä miesten kokeman parisuhdeväkivallan erityispiirteistä. Jepsonin ym. (2015) tutkimustulokset osoittavat, että miesten saaminen kvalitatiivisen tutkimuksen osallistujiksi on haasteellista, sillä miehet pelkäävät, että esiin tulleet asiat saattavat uhata heidän maskuliinisuuttaan.

Tutkimukseen osallistuminen toteutettiin siten, kuin tutkimukseen osallistuja itse halusi. Osallistujalla oli vapaus valita, tapahtuuko kokemusten kertominen haastattelussa vai kirjoittamalla. Tutkijan hyvä perehtyneisyys aiheeseen varmasti lisäsi sitä, että miesten oli helpompi kertoa arkaluonteisista kokemuksistaan, vaikka tutkija olikin nainen. Miesten haastatteleminen on haastavaa, mikäli tilanne mies kokee tilanteen uhkaavan hänen maskuliinisuuttaan. Tämä moninkertaistuu, mikäli aihe sisältää arkaluonteisia asioita. Näissä tilanteissa tutkijalla saattaa olla kova työ pitää haastattelu aiheessa. (Jepson ym. 2015.) Tässä tutkimuksessa yksi mies ilmaisi, että haluaa kertoa kokemuksistaan

kasvokkain tapahtuvan haastattelun muodossa. Jepsonin ym. (2015) on tutkimuksessaan osoittanut, että haastattelututkimuksen tekijöillä on vaikeuksia esittää miehille kysymyksiä seksistä ja parisuhteesta. Tässä tutkimuksessa haastattelijan kokemattomuus arkaluonteisten asioiden haastattelemisesta saattoi näyttäytyä haastattelutilanteessa, mutta toisaalta luottamus tutkijan ja haastateltavan kanssa syntyi nopeasti. Haastattelu uusittiin puhelimitse, joten tutkija pääsi tarkentamaan vielä, että oli ymmärtänyt asiat miehen tarkoittamalla tavalla. Tätä haastetta tutkijalla ei ollut niissä tapauksissa, joissa tutkimukseen osallistujat halusivat kirjoittaa kokemuksistaan. Näissä tilanteissa jäi sanaton viestintä kuitenkin havaitsematta, mutta sensitiivisen aiheen ollessa kyseessä, joillekin tutkimukseen osallistujista vaikeista kokemuksista kertominen oli todennäköisesti helpompaa kirjoittamalla.

Aineiston analyysivaiheessa ei käytetty tutkimukseen osallistuvien nimiä tai muita tunnistetietoja, vaan osallistujat numeroitiin ja numeroa käytettiin koko analyysiprosessin läpi aina raportointivaiheeseen asti (Kylmä & Juvakka 2012). Osallistuneilta miehiltä ei edes kysytty taustatietoja, mikäli osallistuja ei niitä itse tuonut esille. Kaikille osallistujille taattiin ehdoton anonymiteetin säilyminen. Haastateltavalle lähetettiin aineiston analyysi tarkistettavaksi, että hän ei ole tunnistettavissa tekstistä tai suorista lainauksista. Kaikki tutkimukseen liittyvä aineisto on säilytetty sähköisenä salasanalla suojatulla pilvipalvelimella, jonne vain tutkijalla on pääsy. Koko tutkimuksen aikana tutkijalla on ollut pyrkimys tehdä tutkimus huolellisesti sekä eettisiä periaatteita että menetelmällistä tarkkuutta noudattaen. Kokemusten raportoinnissa on haastavaa saada kuvattua tutkittu ilmiö mahdollisimman totuudenmukaisesti, mutta osallistujien henkilöllisyys kuitenkin suojaten. (Kylmä & Juvakka 2012.) Tässä tutkimuksessa aineiston pysyessä maltillisena tutkijalla oli parempi mahdollisuus saada tämä tasapaino säilymään tulosten raportoinnissa. Päiväkirjan pitäminen koko tutkimusprosessin aikana ja sen myötä mahdollisuus palata prosessin aikana tehtyihin valintoihin lisää tutkimuseettisyyttä ja tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen eettisyyttä arvioitaessa tulee arvioida myös tutkimuksen luotettavuutta, sillä tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus kulkevat läpi tutkimuksen tiiviisti yhdessä (Kylmä & Juvakka 2012).

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tässä tutkimuksessa käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysimenetelmää, joten sen luotettavuutta voidaan arvioida laadullisen tutkimuksen yleisillä luotettavuuskriteereillä. Näitä kriteerejä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys sekä siirrettävyys. Uskottavuuteen pyritään kuvaamalla

analyysissa mahdollisimman hyvin tutkimuskohteena ollutta ilmiötä. Vahvistettavuuteen ja tulosten siirrettävyyteen pyritään kuvaamalla tutkimusprosessi mahdollisimman tarkoin. Refleksiivisyyteen pyritään niin, etteivät ennakkokäsitykset pääse ohjaamaan tutkimusprosessia. (Kylmä & Juvakka 2012, Kylmä ym. 2008.)

Tähän tutkimukseen tavoiteltiin eri menetelmin niitä miehiä, joilla oli henkilökohtaisia kokemuksia parisuhdeväkivallan kohteena olemisesta ja jotka halusivat vapaaehtoisesti kertoa kokemuksistaan tutkijalle. Tutkimuksen aihe oli osallistujien kannalta tärkeä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009.) Tämä lisää tutkimuksen uskottavuutta, sillä tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata parisuhdeväkivaltakokemuksia nimenomaan miesten kertomana, miesten näkökulmasta. Kirjoitusten analysoinnin teki hankalaksi se, että tutkimuksen tekijän ja osallistujien välille ei muodostunut henkilökohtaista kontaktia (Kylmä & Juvakka 2012), toisaalta se saattoi myös rikastuttaa aineistoa, koska osallistujat saivat kirjoittaa kokemuksistaan vapaasti (Aho & Kylmä 2012). Kahteen kirjoitukseen tutkija lähetti tarkentavia lisäkysymyksiä sähköpostitse ja yksi haastattelu toteutettiin toiseen kertaan. Nämä syvensivät tukijan ymmärrystä ja varmisti sitä, että tutkimusaineisto ja sitä kautta myös analyysi pohjautui osallistujien käsityksiin tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimuksen uskottavuutta lisää edelleen se, että tutkimuksen tekijä on ollut kauan tutkittavan ilmiön kanssa tekemisissä ja tehnyt aiheesta myös systemaattisen kirjallisuuskatsauksen. Tutkijan tutkimuksen aikana pitämä tutkimuspäiväkirja mahdollisti jälkeenpäin palaamisen tehtyihin valintoihin ja päätöksiin. (Kylmä ja Juvakka 2007.) Lisäksi tutkijan keskustelu tutkimusyhteisössä väkivaltateemaa tutkineiden henkilöiden kanssa lisää tämän tutkimuksen uskottavuutta. (Kylmä ym. 2008.)

Vahvistettavuuteen liittyy olennaisesti se, kuinka koko tutkimusprosessi on tehty näkyväksi siten, että sitä on mahdollista pääpiirteittäin seurata (Kylmä & Juvakka 2012). Tämän tutkimuksen koko prosessi alkaen aiheen valinnasta on kuvattu perustellen. Aineiston analyysi on esitetty sekä kuvioin että esimerkein ja tulokset ovat kirjoitettu tekstiksi käyttäen runsaasti suoria lainauksia, jotta lukijalle syntyisi käsitys miten tuloksiin on päädytty. Tutkija joutui kuitenkin tasapainoilemaan liian tarkkojen tulosten raportoinnin ja tutkimukseen osallistuneiden suojelemisen välillä (Aho ja Kylmä 2012). Tutkimussuunnitelman laatiminen tutkimuksen alussa sekä sen noudattaminen yhdessä päiväkirjan pitämisen ja kokeneiden tutkijoiden ohjauksen hyväksikäytön kanssa lisäävät tämän tutkimuksen vahvistettavuutta.

Refleksiivisyys voidaan ymmärtää myös osana vahvistettavuutta. Refleksiivisyyttä lisää se, että tutkija ymmärtää omat lähtökohtansa ja vaikutuksensa aineistoon sekä koko tutkimusprosessiin. (Kylmä ym. 2008.) Tässä tutkimuksessa tutkijan ennakkokäsitys tutkittavasta aiheesta oli syvällinen, sillä tutkimuksen tekijä oli ollut paljon aiheen kanssa tekemisissä aiemmin. Kuitenkin tutkijan suhde aiheeseen säilyi koko tutkimusprosessin ajan neutraalina. Tutkijan tavoite oli saada tasa-arvo mielessä miesten ääni paremmin kuuluviin miehiin kohdistuvassa parisuhdeväkivallassa. Refleksiivisyyttä arvioitaessa tutkijan ennakkokäsitys ja ajatus tasa-arvosta eivät kuitenkaan ohjanneet tutkimusprosessia, eivätkä vaikuttaneet aineiston analyysiin.

Siirrettävyys luotettavuuskriteerinä tässä tutkimuksessa asetti haasteita tutkijalle. Jotta tulosten siirrettävyyttä voitaisiin arvioida, tutkimukseen osallistuneita henkilöitä olisi kuvattava mahdollisimman tarkasti. Tässä tutkimuksessa osallistujien joukko oli pieni, joten henkilöiden tarkka kuvaus voisi vaarantaa tutkimukseen osallistuneiden anonymiteetin säilymisen. (Aho & Kylmä 2012.) Tutkimukseen osallistuneiden tavoittaminen osoittautui haasteelliseksi, joten tutkijan oli annettava mahdollisuus osallistua tutkimukseen myös ilman taustatietoja ja hyväksyttävä siirrettävyyden kärsivän luotettavuuskriteerinä. Kuitenkin tutkimukseen osallistuneet olivat vapaaehtoisesti ottaneet yhteyttä tutkijaan ja ilmaisseet näin halukkuutensa osallistua tutkimukseen kertomalla kokemuksensa väkivaltaisen naisen kanssa yhdessä olemisesta. Tämä puoltaa osaltaan sitä, että tutkimukseen osallistuneiden nykyisestä tai menneestä elämäntilanteesta oli riittävästi tietoa, jotta voidaan arvioida tulosten sopivuutta muihin samankaltaisiin tilanteisiin (Kylmä ym. 2008).

Jokaisen miehen yksilöllinen kokemus parisuhdeväkivallan kohteena olemisesta on tärkeää ja tuo lisäymmärrystä aiheeseen. Kuitenkin myös suuria populaatioita sisältäviä tutkimuksia naisten miehiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta tarvitaan. (Cho 2012.) Tässä tutkimuksessa osallistujille ei määritelty väkivaltakäsitettä, vaan kaikki se, minkä tutkimukseen olivat kokeneet naisen tekemäksi väkivallaksi, otettiin mukaan tutkimukseen. Onkin syytä miettiä, tulisiko väkivaltakäsite määritellä, kuten esimerkiksi Heiskanen ja Ruuskanen (2010) ovat uhritutkimuksessaan tehneet. Kuitenkin laadullisessa, induktiivisessa tutkimuksessa yhdenkin ihmisen kokemus on tärkeä ja tutkimuksen lähtökohtana on, että todellisuus on sitä, miten tutkimukseen osallistuja sen kokee (Kylmä & Juvakka 2012).

7 PÄATELMÄT JA JATKOTUTKIMUSAIHEET

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan tehdä seuraavat päätelmät:

1. Miehet kokevat monimuotoista parisuhdeväkivaltaa naispuolisten kumppaniensa taholta. Miesten tyyli olla kertomatta tapahtuneesta lisää koulutusaineita niissä tahoissa, joissa voidaan kohdata parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä. Niin terveydenhuoltopalveluja tarjoavissa paikoissa, kuin kolmannenkin sektorin auttamistahoissa tulee lisätä koulutuksella työntekijöiden tietämystä miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan erityispiirteistä ja siitä, etteivät miehet välttämättä oma-aloitteisesti tuo kokemuksiaan esille. Tämän lisäksi koulutuksessa on huomioitava sensitiivisen aiheen käsittelyn haastavuus miesten kanssa.
2. Parisuhdeväkivallan kokeminen aiheuttaa miehissä pitkäaikaisia vaikutuksia. Kohdattaessa esimerkiksi parisuhdeterapiassa pareja, tulee selvittää miehen aiemmat negatiiviset parisuhdekokemukset, jotka saattavat vaikuttaa nykyiseen suhteeseen.
3. Parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet eivät ole tietoisia niistä palveluista tai paikoista, joista on mahdollista hakea apua väkivaltakierteen katkaisemiseksi. Näitä palveluja on tuotava selkeämmin esille. Niiden tahojen jotka eivät ensisijaisesti käsittele parisuhdeväkivaltaa, mutta auttavat muissa elämänhaasteissa olevia miehiä, tulee osata tiedottaa miehiä näistä avunsaantipaikoista. Näitä erityisesti miehille tarjottavia palveluita on tuotava selkeämmin esille myös ennaltaehkäisevästi nuorille miehille. Lisäksi nuorten valistaminen siitä, mikä on parisuhteessa hyväksyttävää ja mikä ei, on tärkeää ennaltaehkäisyä kannalta.

Tahot jotka työskentelevät parisuhdeväkivaltaa kokeneiden parissa, voivat hyödyntää tämän tutkimuksen tuloksia opitellessaan tunnistamaan parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä, vaikka miehet eivät itse väkivaltakokemuksia esille toisikaan. Mahdollisimman aikaisella parisuhdeväkivaltakierteen katkaisemisella on mahdollista minimoida pitkäaikaiset negatiiviset vaikutukset miehissä.

Tässä tutkimuksessa tutkimus rajattiin koskemaan heterosuhteita. Jotta saataisiin syvällisempi ymmärrys miehiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta, tulisi aihetta lähestyä myös tilanteissa, joissa mies on kokenut parisuhdeväkivaltaa nykyisen tai entisen miespuolisen kumppaninsa taholta. Olisi

tärkeää saada lisätietoa auttamisen näkökulmasta siitä, ovatko miesten kokemukset parisuhdeväkivallasta erilaisia, mikäli väkivallan tekijä on naisen sijasta mies.

8 LÄHTEET

- Aho AL & Kylmä J. 2012. Sensitiivinen tutkimus hoitotieteessä - näkökohtia tutkimusprosessin eri vaiheissa. *Hoitotiede* 24 (4), 271–280.
- Arnocky S & Vaillancourt T. 2014. Sex Differences in Response to Victimization by an Intimate Partner: More Stigmatization and Less Help-Seeking among Males. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma* 23(7), 705-724.
- Babette C, Udo J & Ceelen M. 2013. Male Victims of Domestic Violence. *Journal of Family Violence* 28 (2), 173-8.
- Barber C.F. 2008. Domestic violence against men. *Nursing Standard*, 22(51), 35-39.
- Carlyle KE, Scarduzio JA & Slater ME. 2014. Media Portrayals of Female Perpetrators of Intimate Partner Violence. *Journal of Interpersonal Violence* 29(13), 2394–2417.
- Carmo R, Grams A & Magalhaes T. 2011. Men as victims of intimate partner violence. *Journal of Forensic & Legal Medicine*, 18(8), 355-359.
- Chan K. 2011. Gender differences in self-reports of intimate partner violence: A review. *Aggression and Violent Behavior*, 16(2), 67-175.
- Cheung M, Leung, P & Tsui, V. 2009. Asian male domestic violence victims: services exclusive for men. *Journal of Family Violence*, 24(7), 447-462.
- Cho H. 2012. Examining Gender Differences in the Nature and Context of Intimate Partner Violence. *Journal of Interpersonal Violence* 27(13) 2665–2684.
- Danielsson P & Salmi V. 2015. Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2014 – kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. *Katsauksia* 3/2015. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti.
- Danielsson P & Salmi V. 2013. Suomalaisten kokema parisuhdeväkivalta 2012 — Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. *Verkkokatsauksia* 34/2013. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152609/34_parisuhdevakivalta.pdf?sequence=1
- Dienye P and Gbeneol P. 2009. Domestic violence against men in primary care in Nigeria. *American Journal of Mens Health*, 3(4), 333-339.
- Flinck A. 2008. Naisten ja miesten kokema parisuhdeväkivalta on monimuotoista. *Sairaanhoitaja - Sjuksköterskan*, 81(3), 10-13.
- Flinck A, Leppäkoski T, Paavilainen E & Rouvala C. 2011. Perheväkivallan tunnistamista estäviä tekijöitä. *Sairaanhoitaja - Sjuksköterskan*, 84(5), 56-58.

- Flinck A & Paavilainen E. 2010. Naisten kokemuksia omasta väkivaltaisuudestaan parisuhteessa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 47(3), 187-200.
- Flinck A & Paavilainen E. 2009. Pettymysten ja piinan parisuhde : naisten ja miesten kokemuksia parisuhdeväkivaltaan johtavista tekijöistä. *Hoitotiede*, 21(3), 196-206.
- Flinck A. 2006. Rikottu lemменmarja. Parisuhdeväkivalta miehen ja naisen kokemana. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Tampere.
- Heiskanen M & Ruuskanen E. 2010. TUHANSIEN ISKUJEN MAA; Miesten kokema väkivalta Suomessa. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan Kriminaalipolitiikan Instituutti (HEUNI). Julkaisusarja No. 66. Verkkojulkaisu.
- Hines D & Douglas E. 2009. Women's use of intimate partner violence against men: prevalence, implications, and consequences. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 18(6), 572-586.
- Hines D, Brown J & Dunning E. 2007. Characteristics of callers to the domestic abuse helpline for men. *Journal of Family Violence*, 22(2), 63-72.
- Hirsjärvi S, Remes P & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Tammi, Helsinki.
- Inkilä J & Paavilainen E. 2013. Etä-isien kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä huoltoriidassa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 50, 150-162.
- Jepson M, Abbott D & Hastie J. 2015. “This is another personal question”: Research interviews and discussing sensitive issues with men with life-limiting conditions. *International journal of men’s health*, 14 (3), 273-286.
- Kankkunen P & Vehviläinen-Julkunen K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. WSOYpro Oy, Helsinki.
- Kylmä J & Juvakka T. 2012. Laadullinen terveystutkimus. Edita Prima Oy, Helsinki.
- Kylmä J, Rissanen M-L, Laukkanen E, Nikkonen M, Juvakka T & Isola A. 2008. Aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä tietoa hoitotyön kehittämiseen. *Tutkiva hoitotyö* 6 (2), 23–29.
- Kyngäs H, Elo S, Pölkki T, Kääriäinen M & Kanste O. 2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede* 23 (2), 138–148.
- Lassila M & Holma J. 2007. Sukupuolistuneet tavat kertoa parisuhteesta ja parisuhdeväkivallasta. *Perheterapia*, 23(4), 6-17.
- Leppäkoski T, Flinck A & Paavilainen E. 2010a. Parisuhdeväkivallan tunnistamista ja siihen puuttumista koskevan alustavan, käytäntöä kuvaavan teorian kehittäminen. *Hoitotiede* 22(3), 231-241.
- Leppäkoski T, Flinck A, Paavilainen E, Jokisalo R, Rajala T & Tuohimäki E. 2010b. Parisuhdeväkivalta - tunnistaminen, puuttuminen ja koulutustarpeet. *Tutkiva hoitotyö* 8(4), 29-36.
- Mills T, Avegno J & Haydel M. 2006. Male victims of partner violence: prevalence and accuracy of screening tools. *Journal of Emergency Medicine*, 31(4), 447-452.

MOT 2014. Kielikone Oy.

Nieminen J, Heloma A & Pihlajamäki H. 2008. Myös nuoret miehet joutuvat parisuhdeväkivallan uhreiksi. Suomen lääkirilehti 63(3), 147-152.

Piispa, M. 2004. Väkiivalta ja parisuhde. Nuorten naisten kokeman parisuhdeväkivallan määrittely surveytutkimuksessa. Tilastokeskus.

Poliisihallituksen Tilastopalvelu 2015. Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat.

Putkonen H. 2011. Suomalaisten naisten väkiivalta. Duodecim. 127:1212–8

Ronkainen S. 2001. Sukupuolistunut väkiivalta ja uhriutumisen paradoksit. Sosiaaliläketieteellinen aikakauslehti. 38(2), 139-151.

STM 2012. Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2012–2015. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:10. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=5197397&name=DLFE-21812.pdf. 3.1.2015

Storey J & Strand S. 2013. Assessing Violence Risk Among Female IPV Perpetrators: An Examination of the B-SAFER. Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma. 22:9, 964-980.

Suomen Rikoslaki. Luku 21. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/188900390018.1.2015>

Toikkanen U. 2009. Vakavaa väkiivaltaa käyttää perheessä yleensä mies. Suomen lääkirilehti 9/2009 vsk 64, 786-787.

Tuomi J & Sarajarvi A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki

YSA 2014. Yleinen suomalainen asiasanasto.

9 LIITTEET

Liite 1. Tietokantahakuhistoriat

MEDLINE HAKUHISTORIA:	
1	domestic violence/ or elder abuse/ or spouse abuse/ (13042) (male adj3 victim*).mp. [mp=title, abstract, original title, name of substance word, subject heading word, keyword, heading word, protocol supplementary concept word, rare disease supplementary concept word, unique identifier] (852)
2	(female adj4 perpetrator*).mp. (119)
3	2 and 3 (29)
4	1 and 2 (97)
5	1 and 3 (26)
6	4 or 5 or 6 (140)
7	limit 7 to (english or finnish) (138)
8	limit 8 to yr="2012 -Current" (35)

MEDIC HAKUHISTORIA:	
1	väkivalta* violence AND mies* mieh* male AND uhri* victim* 4 kpl
2	parisuhdeväkivalt* 52 kpl
3	parisuhdeväkivalt* AND female 7 kpl
4	parisuhdeväkivalt* "spouse abuse" AND female 7 kpl
5	parisuhdeväkivalt* "spouse abuse" 52 kpl
6	parisuhdeväkivalt* "spouse abuse" AND female 7 kpl
7	parisuhdeväkivalt* "spouse abuse" 52 kpl
8	parisuhdeväkivalt* "spouse abuse" AND female 7 kpl
9	parisuhdeväkivalt* "spouse abuse" AND female nainen* naiste* naise* 24 kpl
10	parisuhdeväkivalt* "spouse abuse" AND female nainen* naiste* naise* women 24 kpl

CINAHL HAKUHISTORIA:			
S1	(MH "Intimate Partner Violence") OR (MH "Elder Abuse") OR (MH "Domestic Violence")		12,313
S2	male N3 victim*		220
S3	female N4 perpetrator*		46
S4	S2 and S3		16
S5	S1 and S2		54
S6	S1 AND S3		23
S7	MH "Intimate Partner Violence"		5053
S8	S3 AND S7		15
S9	S4 OR S5 OR S6 OR S8		79
S10	S4 OR S5 OR S6 OR S8	Limiters - Published Date: 20120101-20150630	19

Liite 2. Saatekirje tutkimukseen osallistumisesta

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISPYYNTÖ

Arvoisa Mies,

Oletko kokenut nykyisessä tai jossain aiemmassa parisuhteessasi jonkinlaista väkivaltaa? Haluaisitko kertoa oman tarinasi ja näin vaikuttaa siihen, että miesten ääni saataisiin paremmin kuuluviin parisuhdeväkivallan kokijan näkökulmasta?

Olen tekemässä omakustanteista pro gradu -tutkielmaa Tampereen yliopistossa. Tarkoituksena on tutkia miesten kokemuksia parisuhdeväkivallasta siitä näkökulmasta, että väkivallan kokijana on ollut mies ja tekijänä nainen. Tavoitteena on saada miesten ääni paremmin kuuluviin väkivallan kokijoina ja lisätä eri auttajatahojen tietämystä parisuhdeväkivallasta nimenomaan miesten näkökulmasta.

Minkälaista väkivaltaa olet kokenut nykyisen tai entisen kumppanin taholta? Miten väkivalta on ilmennyt? Miten väkivalta on vaikuttanut Sinuun? Minkälaisia seurauksia väkivalta on aiheuttanut Sinussa? Oletko hakenut apua parisuhdeväkivaltaan? Miten olet kokenut avun hakemisen? Miten olet kokenut avunsaannin?

Kaikki tutkimukseen kerättävät kokemukset perustuvat vapaaehtoisuuteen ja ehdottomaan luottamuksellisuuteen. Tutkimukseen osallistuvien tunnistettavuustietoja ei tulla käyttämään missään kohtaa tutkimusta (mm. ei mainita mistä kaupungeista osallistujat ovat jne.) Myöskään mitään sellaisia suoria lainauksia ei tutkimuksessa käytetä, missä anonyymiteetti saattaisi kärsiä.

Mikäli haluat osallistua tutkimukseen, voit tehdä sen nimettömänä tai nimelläsi kirjoittamalla kokemuksesi minulle sähköpostitse. (yhteystiedot lopussa)

Voimme myös tavata haastattelun merkeissä (tai puhelimitse), jos näin mieluummin haluat. (sovitaan tästä tarkemmin sähköpostitse/puhelimitse). On myös mahdollista, että minä otan Sinuun yhteyttä sähköpostilla/puhelimella, jos annat yhteystietosi käyttöni.

Kunnioittavin terveisin

Kati Federley

vakivaltatutkimus@gmail.com

Parisuhdeväkivaltaa kokevat miehetkin

Kirjoituksessaan Arja Marena Tiaskorpi-Mattila (AL 25:3) kuvasi ansiokkaasti naisten kokemaa väkivaltaa ja peräänkuulutti lisää resursseja heidän auttamiseksi.

Hahlan nostaa esille myös parisuhdeväkivaltaa kokeneiden miesten tunnistamisen ja auttamisen tärkeyden. Väitän, että naisetkin käyttäytyvät aggressiivisesti miespuolisia kumppaneitaan koh-

taan, vaikka aihe onkin valitettavasti edelleen yhteiskunnassamme tabu. Euroopan kriminaalipoliittikan instituutin tutkimuksessa (2010) olleet miehet ja naiset olivat kokeneet suunnilleen yhtä usein kumppaninsa tekemää fyysistä väkivaltaa.

Miesten kokema parisuhdeväkivalta ei kuitenkaan ole yhtä usein esillä, kuin naisiin kohdistettu väkivalta. Yksi selitys voisi olla, että

miehet eivät koe tulleensa väkivaltaisesti kohdelluiksi, jos ”verta ei vuotanut”. He saattavat pelätä kasvojensa menettämistä, eivätkä halua näyttää haavoittuvuuttaan, kun väkivallan tekijä oli nainen.

Miesten kokiessa väkivaltaa parisuhteessaan, palvelujärjestelmän pitää tarjota heille apua samalla tavalla kuin naisten kokiessa vastaavanlaista väkivaltaa. On tärkeää kannustaa miehiä hakemaan apua

väkivallan kohteeksi jouduttuaan – myös silloin, kun väkivallan tekijä on nainen. Tarjoan parisuhdeväkivaltaa kokeneille miehille mahdollisuuden nostaa miesten ääni kuuluviin väkivallan kokijan näkökulmasta. Mies, kirjoita tutkimuskäyttöön oma parisuhdeväkivaltakokemuksesi vakivaltatuikimus@gmail.com.

KATI FEDERLEY
TTH-opiskelija

Liite 4. Satakunnan Kansan juttu 8.3.2015

SATAKUNNAN KANSA SU 8.3.2015

Tutkimus hakee naisten parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä

Satakunnan Kansan

• Miesten kokema väkivalta parisuhteessa naisten toimesta on edelleen tabu. Kati Federley tekee Tampereen yliopistoon pro gradu -tutkielmaa, joka käsittelee aihetta.

Ensi- ja turvakotienliiton perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnittelija Veli-Matti Toikka on iloinen kuullessaan tekeillä olevasta tutkimuksesta. Tutkimukselle on tarvetta.

– Miesten kokema väkivalta parisuhteessa on todella vähän tutkittu aihe. Suomessa on toteu-

tettu tähän mennessä vain yksi laaja tutkimus, jossa on tarkasteltu erikseen ja erityisesti miehiin kohdistunutta väkivaltaa. Vuonna 2010 ilmestyi *Tuhansien iskujen maa – miesten kokema väkivalta Suomessa*. Sen mukaan 16 prosenttia miehistä on kokenut vähintään kerran nykyisessä parisuhteessaan kumppaninsa tekemää väkivaltaa tai uhkailua, Toikka kertoo.

– Usein väkivaltaa kokeneet miehet joutuvat koville jo hakiessaan apua. Oma lähipiiriikin voi suhtautua tähän miltei halveksuvasti.

Toikka muistuttaa, että väki-

valtaa on hankala tilastoida ja etenkin miesten kokemasta väkivallasta näkyy vain jäävuoren huippu.

– Väkivalta on muutenkin häpeällinen kokemus. Miehen kokema väkivalta naisen taholta on monelle niin kova paikka, että se on yksi este hakea apua, Toikka kertoo.

FEDERLEYN TUTKIMUKSESSA väkivaltaa kokeneille miehille tarjoutuu mahdollisuus kertoa oma näkökulmansa naisen väkivaltaan. Federley toivoo miesten kertovan kokemuksistaan, jotta pari-

suhdeväkivallan kokijan näkökulma tulisi paremmin kuuluviin.

Omassa kirjoituksessa voi vastata ainakin seuraaviin kysymyksiin: Minkälaista väkivaltaa olet kokenut? Miten väkivalta on ilmennyt? Miten väkivalta on vaikuttanut? Minkälaisia seurauksia väkivalta on sinuun aiheuttanut? Oletko hakenut parisuhdeväkivaltaan apua? Miten olet avun hakemisen kokenut? Miten olet avunsaannin kokenut? Tai jotain muuta, minkä koet tärkeäksi kertoa.

Kaikki kirjoitukset tulevat tutkimuskäyttöön ja käsitellään ehdot-

toman luottamuksellisesti. Voit lähettää vapaamuotoisen kirjoituksesi 31. toukokuuta mennessä sähköpostilla: vakivaltatutkimus@gmail.com. Vaihtoehtoisesti voi käydä keskustelun myös puhelimitse tai kasvotusten. Tästä voi sopia tutkija Federley'n kanssa sähköpostitse.

VÄKIVALTAA KOKENEILLE miehille on tarjolla apua. Sitä voi hakea Ensi- ja turvakotien liiton jäsenjärjestöjen tarjoamista väkivaltatyön avopalveluista tai jo kymmenellä paikkakunnalla toimivasta Jussi-työstä.

Liite 5. Esimerkki tutkimuksen analyysin etenemisestä

Alkuperäisilmaus	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
"Jos mä fiksasin autoo, olin itsekeskeinen ääliö" (O2)	Nainen nimittelee miestä itsekeskeiseksi ääliöksi	Nimittely loukkaavin termein	Sanallinen julmuus
"Kuulin jatkuvasti olevani liian nössö" (O2)	Nainen nimittelee miestä nössöksi		
"...nimittelyä on tullut kuultua moneen otteeseen..." (O4)	Nainen nimittelee miestä		
"Avovaimo hermostuu siitä, kun teen hänen mielestään liikaa töitä ja nimittelee minua työnarkomaaniksi..."(O5)	Nainen nimittelee miestä työnarkomaaniksi		
"Erotessa hän sanoi ettei ollut koskaan rakastanut minua" (O3)	Nainen sanoi erotessa ettei ollut koskaan rakastanut miestä	Tahallinen sanallinen satuttaminen	
"Hän toivoi minun isäni joutuvan rullatuoliin..." (O6)	Nainen toivoo miehen isän joutuvan rullatuoliin		
"Minun äiti on puolisololleni punainen vaate. Hän loukkaa minua haukkumalla äitiäni useasti." (O5)	Miestä loukkaa, kun nainen haukkuu miehelle miehen äitiä		
"Vaimo uhkaa käydä puukolla kimppuun nukkuessa...sano usein, että mitä sanot, jos puukotan sut sun nukkuessa..." (O4)	Nainen uhkaa puukottaa miestä miehen nukkuessa		
"Muutaman kerran olen kieltäytynyt harrastamasta seksiä puolisoni kanssa, koska ole ollut hyvin loukkaantunut hänen sanoistaan. Siitä on sitten riemu revennyt ja olen kuulemma impotentti ja hän hakee seksin sitten muualta." (O5)	Nainen uhkaa hakea seksiä muualta	Syyllistäminen	
"Aina joka riita oli mun syytä...ja se sai siitä aiheen suuttua lisää" (O2)	Nainen syyllistää miestä riidoista		
"Vaimon mielestä "en koskaan tehnyt kotona yhtään mitään..." (O7)	Naisen mielestä mies ei tee kotitöitä		
"Jos ne (riidat) alkavat jostakin lapsen hoitoon liittyvästä, minä olen yleensä aina se joka on väärässä"(O1)	Mies on naisen mielestä aina väärässä		
"Meillä on koira. Puolisoni halusi ehdottomasti ottaa koiran, vaikka minä ole lievästi allerginen. Hän laiminlyö koiran hoitoa, mutta syyttää minua siitä." (O5)	Nainen syyttää miestä koiran laiminlyönnistä		